

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem

Kaygı kişinin bir uyarana karşı karşıya kaldığında yaşadığı bedensel, duygusal ve zihinsel değişimlerle kendini gösteren bir uyarılmışlık durumudur (Taş, 2006).

Günlük hayatta kaygı ya da anksiyete terimi çoğu zaman korku, endişe ve huzursuzluk gibi kavramlarla ifade edilen bir durumu tanımlamaktadır. Kaygı korkuya benzer bir durum olmakla birlikte sorunun ya da kaynağın belirsizliği, şiddeti ve süresi bakımından korkudan farklılaşır. Kaynağı belirsiz korkuya kaygı denir (Baltaş ve Baltaş, 1997).

İnsanlar dünyaya geldiği andan itibaren bir öğrenme süreci içine girer ve bu süreç yaşamlarının sonuna dek devam eder. Öğrenme, kişinin yaşamını sürdürebilmesi ve süregelen yaşamdan doyum alması için gerekli tüm bilgi, eylem ve becerilerin kazanılması sürecidir. Öğrenilenler, kişinin birikimini (potansiyelini) oluştururken, öğrenilenlerin belli bir amaca yönelik kullanılması da performansı ortaya koyar. Başka bir deyişle performans, kişinin akıl, duygu ve davranış düzeyinde daha önceden kazanmış olduklarının, belli bir durum ve belli bir zaman kesitinde, eylemsel olarak ortaya konulan şeklidir. İnsanın performansının en iyi olduğu durum, onun o alanda var olan potansiyelinin tümünü eyleme dönüştürebildiği durumdur.

Ancak çeşitli iç ve dış etkenler nedeniyle gerçek potansiyelin performansa dönüşmesi zaman zaman güçleşir. Bu etkenlerden biri yüksek kaygıdır. Normal düzeydeki bir kaygı kişiye, istek duyma, karar alma, alınan kararlar doğrultusunda enerji üretme ve bu enerjiyi kullanarak performansını yükseltme açısından yardımcı olur. Örneğin, bir konferans ya da bir konuşma için yaşanan orta düzeydeki bir kaygı, bu konuşmaya daha iyi hazırlanılmasında ve daha iyi bir performans gösterilmesinde yardımcıdır. Hiç kaygı yaşanmadığı durumlarda ise, yapılacak olan işi elden geldiğince iyi yapmak için içimizde bir istek oluşmadığından sonuç genellikle olumsuz olur. Ancak yaşanan kaygı çok yoğun ise, kişinin, enerjisini verimli bir biçimde kullanması, dikkatini ve gücünü yapacağı işe yönlendirmesi engellenir. Kişi potansiyelini tümüyle kullanamaz ve istenen performansa erişemez (<http://www.opdm.selcuk.edu.tr/konulard.htm>).

Eğitim uzun erimli bir süreçtir. Her eğitim sistemi bir geri besleme ile değerlendirilmek istenir. Öğretilenlerin öğrenci tarafından öğrenilip öğrenilmediğinin anlaşılması öğretilenlerin sorulması ve sorgulanması ile belirlenir. Sınav işte bu noktada başlamaktadır. Her eğitici öğrettiklerinin öğrencisi tarafından öğrenilmiş ve kalıcı bilgiye dönüştüğünü görmek ister. Bu aşamaya kadar sınav normaldir. Bir tür ölçme ve değerlendirme sürecidir. Fakat Türkiye’de her yıl 1,5 milyon öğrencinin yığınsal olarak başvurduğu üniversite sınavı ve buna karşın 300 bin kişilik sınırlı kapasite ise uyumlaşmayan arz talep dengesi düşünüldüğü zaman sınavların ciddi bir sorun haline geldiği görülmektedir. ÖSS yanında OKS, KPSS yediden yetmişe hemen herkesi müşterek paydada birleştiren sınavların yanında ALES, TUS gibi yüksek lisans ve üstü için yapılan sınavlar da aynı kaygıyı oluşturmaktadır (http://strateji.cukurova.edu.tr/EGITIM/pdf/ortas_01.pdf).

Bu sınavların yanında ilköğretim düzeyinde yapılan SBS ile öğrencilerin sınava hazırlanma ve başarıma için gayret gösterme yaşı dokuza kadar inmiştir. Çocuklar çoğu zaman bu yoğun tempo içerisinde sınava hazırlanmak için sportif ve kültürel faaliyetlerden vazgeçmek zorunda kalmaktadır. Öğrencilerin kendi öğrenme stillerini tanıma, kendi öğrenme hızlarında, yaparak yaşayarak, eğlenerek, oyunla öğrenme fırsatı ellerinden alınmaktadır. Sınava hazırlanan öğrenciler; ezberci eğitim sistemi içinde boğulup gitmektedirler.

Sınav hazırlığının ilkokul düzeyinde başladığı bir ortamda öğrencinin zamanın önemli bir kısmını kendisi gerçekleştirmek yerine, ailelerin arzularını gerçekleştirmek için çalışmalarını çocuklarda çok erken dönemde yaşama karşı bir isyan oluşturmaktadır. Kentlerde son yıllarda artan sınav yarışı bir bütün olarak öğrenci, öğretmen, aile, akraba, dost herkesi ilgilendirdiği için ciddi bir sektör durumuna gelmiştir. Öğrenci, okul ve aile bu konuda destek ve yönlendirme ile bir adım öne geçebilmektedir. Ancak kırsal kesimlerde aile ve öğrencinin yanında öğretmenlerinin de bu konuda bazı gelişmelerde kısmen yetersiz olması ve aktif yönlendirme almaması nedeniyle başarı da düşük olmaktadır. Gerek kırsalda gerekse kentte verilmesi istenen bilginin gerektiği gibi verilmemesi, emeğin ve zamanın boşa gitmesini kaçınılmaz kılmaktadır. Sınavın istenilen değerlendirmeyi yapamaması binlerce öğrencinin umutlarının kırılmasına neden olabilmektedir. Bazı öğrenciler sınav ve yaşanan kaygı konusunda özel rehberlik yardımı almaktadırlar. Günümüzde sınav kaygısı öğrencilerden çok büyüklerin bir sorunu haline gelmiştir. Sınav kaygısı artık öğrencileri değil bir bütün olarak ülkeyi ilgilendirir duruma gelmiştir (Ortaş, 2010).

Sınav kaygısı ile ilgili çeşitli tanımlar yapılmıştır. Buna göre;

Sınav kaygısı; öğrencinin sınav anında potansiyelini tam olarak kullanamaması olarak tanımlanabilir (Kurt, 2006).

Sınav kaygısı; kaygının özel bir durumudur. Kaygı belirtileri olası bir başarısızlıkla ilgili endişeye eşlik eden duygusal, bedensel ve davranışsal tepkilerdir (Öztürk, 1997).

Sınav kaygısı; sınav öncesinde öğrenilen bilginin, sınav sırasında etkili bir biçimde kullanılmasına engel olan ve başarının düşmesine yol açan, yoğun kaygı, endişe ve korku duygularının bir arada yaşanması durumu olarak tanımlanmaktadır.

Sınav kaygısı; sınav öncesinde öğrenilen bilginin sınav sırasında etkili bir şekilde kullanılmasına engel olan ve başarının düşmesine yol açan yoğun kaygı olarak ifade edilmektedir (DAÜ-PDRAM, 2009).

Sınav kaygısı, sınav ve buna benzeyen değerlendirme gerektiren durumlarda ortaya çıkan negatif sonuçlar alınmasına yönelik endişe ve kabiliyetin kaybı ile ilgili oluşan fenomenolojik, fizyolojik ve davranışsal tepkilerdir. Sınav kaygı davranışları tipik olarak kişinin zihinsel, güdüsel ve sosyal kapasitesinin bekleneni aşması fakat sınav durumunda bekleneni karşılamadığına inanması ile oluşur (Moshe Zeidner, 2004)

Sınav kaygısı; sınavdan kalmaktan korkan öğrenciler tarafından hissedilen tedirginlik, kaygı ve sıkıntıdır (<http://en.wikipedia.org/wiki/Anxiety>).

Sınav kaygısı; sınav öncesinde, sınav sırasında veya sonrasında duyulan endişe ve rahatsızlık duygusudur (<http://oges.meb.gov.tr/>).

Sarason'a (1958) göre; sınav kaygısı, bir sınav durumu ortamında bireylerin yaşadığı fizyolojik, davranışsal ve bilişsel boyutları olan hoşlanılmayan duygusal veya heyecansal bir durumdur (Akt. Özgüven, 2000).

Baltaş ve Baltaş (1992)'a göre sınavdan korkmakla, sınav korkusu arasında büyük fark vardır. Sınavdan korkan bir öğrenci, yaklaşan bir sınava göre zamanı programlayarak çalışır ve zaman gittikçe de korkusu azalır. Hiç şüphesiz öğrenci, sınavdan hemen önce, bir heyecan duyar. Ancak bu heyecan, onu başarıya götürecektir, canlı ve diriltecek ölçüde olumlu ve gerekli bir duygudur. Sınav korkusu duyan bir öğrencininse, sınav yaklaştıkça korkusu ve telaşı artar. Bu korku, öğrencinin çalışmasına ve öğrenmesine engel olur ve sınav anı geldiği zaman tutulur kalır.

Sınav kaygısı; öğrencinin sınavla ilişkili çoğu gerçekçi olmayan olumsuz beklentilerinin yarattığı yoğun sıkıntı hissidir. Sınav kaygısı duygusunun açlık duygusundan fazlaca farklı olduğu söylenemez. Hiç açlık duygusu hissetmeyen bir insan, beslenmesine dikkat etmezse güçsüz kalır, sağlığı bozulur, sınav hazırlık süreci veya sınav uygulaması ile ilgili hiç kaygı duymazsa veya çok az kaygı duyarsa; sınava hazırlık için gerekli programlı çalışmayı yapamaz sınavda gerçek performans gösteremez. Sürekli açlık hisseden bir insan yemesini ve kendisini kontrol etmezse sağlığı bozulur, obez olur. Yüksek kaygı yaşıyorsa, hazırlık sürecinde geçmiş başarısızlıklara ve gereksiz korkulara kapılarak çalışılan konuya odaklanmakta zorluk çekilir. Sınav sırasında ise okuduğunu anlamada zorluk yaşanır. Dikkat dağınık, zihinsel becerileriniz zayıflar, mide bulantısı, kalp çarpıntısı gibi fiziksel rahatsızlıklar hissetmeye başlanır. Bilinen sorular cevaplanamaz. Normal aralıklarla açlık hisseden ve düzenli beslenen insan sağlıklı bir vücuda ve beyne sahip olur. Açlık duygusunu kendi denetimi ile düzenleyip sağlıklı beslenmeyi öğrenilebilir. Kaygı, normal

düzeyde tutulduğu zaman, düzenli ve programlı çalışıyor eksikler bulup gideriliyor ve kendinize güveniyorsunuz demektir. Bu durumda yaşanan kaygı, verilen emeğin karşılığını alabilmenin heyecanıdır (Final Dersanesi, Rehberlik Bülteni 5, 2011).

Sınavlara hazırlanan öğrenci, sınavlar yaklaştıkça, olumsuz heyecanı artıyor, kendini kötü hissediyor, tedirgin ve güvensiz oluyor, ağlama duygusu veya kaçınma duygularını yoğun olarak yaşıyorsa, bu kişi sınav kaygısına kapılmış demektir (Maviş ve Saygın 2003).

Yoğun sınav kaygısı içindeki kişiler, yalnızca bedensel bazı uyarımlar yaşamakla kalmayıp, aynı zamanda performanslarının yeterliliği konusunda da yoğun bir endişe içine girmektedirler.

Sınav kaygısı yaşayan öğrencilerde zihinsel, duygusal, davranışsal, fiziksel bir çok belirtinin olduğu yapılan araştırmalarla ortaya çıkmıştır. Bu belirtilerden bazıları: bilgilerini aktarmada güçlük yaşanması, okunulunun anlaşılmasında ve düşüncelerin düzenlenmesinde zorluklar yaşanması, dikkatte azalma, dikkatin sınavın içeriğine değil, sınava bağlı olarak yaşanan başka olaylara odaklanması, zihinsel becerilerin zayıflaması, bilgilerin hatırlanmasının engellenmesi, gerginlik, sinirlilik, mide bulantısı, baş ağrısı, bayılma, baş dönmesi vb. olarak sıralanabilir. Tüm bunların öğrencinin eğitim ve öğretim hayatı üzerinde olumsuz etki yarattığı söylenebilir.

Sınav kaygısı temelde çocuğun veya gencin sorunu gibi görünse de aslında çok boyutlu olarak değerlendirmek ve araştırmak gerekmektedir. Bu çok boyutluluğun bir ucunda çocuk, diğer uçlarında ise aile, öğretmenler ve diğer sosyal çevre gelmektedir.

Sınav kaygısının başlıca *nedenleri*; sınava farklı anlamlar yükleme, verimli çalışma metotlarının bilinmemesinden kaynaklanan hazır olmama hissi, eksik güven duygusunun etkisi altındaki başarısız olma korkusu, yapabilecekleri konusunda gerçekçi olamama ve yapabileceğinin üstünde ya da altında beklentiye girme, aile ve çevrenin çocuktan beklentilerinin yüksek olması, sınavda zamanı iyi kullanma tekniklerini bilmeme ve hazır olmama, fizyolojik ihtiyaçları karşılamamak, mükemmeliyetçi kişilik yapısı şeklinde sıralanabilir.

Sınav kaygısını çok etkenli olarak düşündüğümüzde öğrenci, aile ve öğretmenlerin iyi iletişim kurması ve işbirliği yapması başa çıkma süreçlerini kolaylaştırmaktadır. Düzenli olarak çalışmak, sosyal faaliyetleri düzenli olarak yürütmek, başkalarının söylediklerine göre değil kendi sonuçlarınıza göre karar vermek, sürekli yenme, yarışma, üstünlük sağlama çabası içinde olmamak, geçmiş başarısızlıkların küskünlüğünü devam ettirmemek, sınavı bir ölüm - kalım savaşı olarak görmemek, sınavı bir kişilik sorunu olarak yorumlamamak, sınav sırasında kendinizi diğerlerinden üstün ve hatalardan arınmış olarak görmemek gerekmektedir.

Sınavın çok yaklaştığı günlerde yeni, bilinmeyen konuları çalışmaya gayret etmek kaygıyı artırabileceği için yeterli süre yoksa bu konulara girmemek gerekmektedir. Bu dönemlerde özellikle yürümek gibi fizik aktiviteleri arttırmak sınav heyecanının getirdiği hareketlilik hissi ve huzursuzluğu önlemede yardımcı olabilmektedir. Beslenme ve uyku düzenine dikkat etmek gerekmektedir. Beslenme ve uyku gibi fizyolojik ihtiyaçlar belirli bir düzen ve ritim içinde gerçekleştirilmesi önem taşımaktadır.

Sınava hazırlanan öğrencilerin tamamına yakını kaygı yaşamaktadır, bir kısmı da kaygı ile baş edememektedir. Bu öğrenciler; kendine güven, aile desteği, aldıkları

pedagojik yardım ve diğer psikolojik faktörlere bağlı olarak sınav kaygısı ile baş edebilmektedir. Ancak her öğrenci bu kaygıyı kolay atlatamamaktadır. Sınav sistemi rekabetçi ve sonuç odaklı olduğu için kaygı düzeyini daha da artırmaktadır (Ortaş, 2010).

Türkiye’de rekabetçi ve sonuç odaklı birçok sınavın başında SBS, OKS, ÖSS, KPSS, ALES, TUS gibi yer alırken; KKTC’de ise öğrencilerin dokuz - on yaşlarında dersaneye ve özel derslere giderek yoğun bir tempo içerisinde hazırlandıkları sınavların başında Türk Maarif Koleji giriş sınavı gelmektedir.

1963 toplumlararası çatışmaların başlamasıyla Rum kesimindeki İngiliz Okulu’nda öğrenim gören Kıbrıslı Türk öğrencilerin öğrenimlerini sürdürebilmeleri için 1964 yılında “Köşklüçiftlik İngiliz Okulu” adıyla kurulan okulun adı 1967 yılında “İngiliz Okulu” olarak değiştirilmiştir. 1974 Barış Harekatı’ndan sonra “Türk Maarif Koleji” adını alan okul büyümeye devam ederek 2009-2010 öğretim yılında 930 öğrenciye ulaşmıştır.

Türk Maarif Koleji’nin yapısı ve öğrenci seçme yöntemleri yıllar içerisinde değişikliklere uğramıştır. 1964 – 1991 yıllarında hem ortaokul hem de lise kısımları aynı binada eğitim öğretime devam etmiş, kolej giriş sınavı ilkokul sonunda yapılmıştır. 1994 – 1997 yıllarında paket program uygulaması getirilerek kolej giriş sınavı kaldırılarak öğrenciler Lise 1’e değişik ortaokullardan seçilerek alınmıştır. 1997 yılında kolej giriş sınavı tekrardan ilkokul sonunda yapılmaya başlanmıştır. Bu uygulama da 2004 yılında son bulmuştur. Öğrenciler 2004 – 2009 yıllarında ortaokul 3. sınıf sonunda gerçekleşen Yönlendirme Sınavları ile seçilerek kolejde öğrenim hakkı yakalamıştır. 2009 yılında ise tekrardan kolej giriş sınavı ilkokul sonunda yapılmaya başlanmıştır. Kolejlere giriş için, öğrencilerin öğrenim hayatlarının tek

sınavla tayin edilmemesi gerektiği inancıyla, 2010 – 2011 öğretim yılında yeni yapılan düzenlemeyle giriş üç sınavla gerçekleştirilmiştir. Bu sınavların isimleri Seviye Belirleme Sınavı I, Seviye Belirleme Sınavı II ve Kolej Giriş Sınavı'dır. Milli Eğitim Bakanlığı, 2011 yılında ilk kez merkezi ölçme ve değerlendirme yapmak amacıyla Seviye Belirleme Sınavları düzenlemiştir. Bu sınavların 1.'si 29 Ocak 2011 tarihinde, 2.'si 28 Mayıs 2011 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan SBS 1 ve 2'ye tüm 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin katılması zorunluluğu getirilmiştir. Kolej Giriş Sınavı ise Haziran ayı sonlarında yapılmış sınava sadece 5. sınıf öğrencileri katılmıştır. SBS 1 ve SBS 2'den alınan puanların % 25'i KGS'den alınan puanların % 50'si hesaplanarak öğrencileri kolejlere yerleştirme işlemi gerçekleştirilmiştir (<http://www.mebnet.net>).

Türk Maarif Kolej'inin ilkokuldan mezun olacak öğrencilerin ve ailelerinin tercih sebebi olmasının birçok nedeni bulunmaktadır. Okulda okutulan programların kaliteli olması en önemli sebep olarak gösterilebilir.

Köşklüçiftlik İngiliz Okulu ve İngiliz Okulu GCE (General Certificate of Education) müfredatları doğrultusunda eğitim - öğretimle benzer müfredatları takip etmiştir. Öğrenciler belirli tarihlerde GCE sınavlarına girmekte ve başarılı oldukları derslerden bir sertifika almaktaydılar. İki değişik seviyede (O'Level ve A'Level) yapılan sınavlar neticesinde öğrenciler aldıkları sertifikalarla İngiltere'deki bir yüksek öğrenim kurumuna başvurarak yüksek öğrenimlerine orada devam etme hakkını yakalamıştı. Yüksek öğrenimlerine Türkiye'de devam etmek isteyen öğrenciler ya lisenin son yılını Lefkoşa Türk Lisesi'nde okuyarak, ya da lisenin dışarıdan bitirme sınavlarına katılarak lise diplomasını elde etmek durumundaydılar. Bu yöneme

başvuran öğrenci sayısı oldukça azdı ve öğrenciler yüksek öğrenimlerini genellikle üçüncü ülkelerde yapmaktaydı.

Zaman içerisinde İngiltere'deki üniversitelerin okul ücretlerini artırmaları, bu ülkeye yüksek öğrenim talebinin azalmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda Eğitim Bakanlığı Türk Maarif Koleji'nde müfredata diploma için gerekli olan dersleri de ekleyerek öğrencilere mezuniyette lise diploması verilmesi uygulamasını başlatmıştır. Bu uygulama sonrasında 1974 yılından başlayarak TMK mezunları da Öğrenci Seçme Sınavına katılmak suretiyle yüksek öğrenimlerini Türkiye'de sürdürme hakkını elde etmişlerdir. Üçüncü ülkelere giden öğrenci sayısındaki azalmaya paralel olarak Türk Maarif Koleji'nden Türkiye'ye giden öğrenci sayısında zaman içerisinde büyük bir artış meydana gelmiştir. 1980'li yıllarda Türk Maarif Koleji ÖSS sınavında, Türkiye'deki liseler de dahil, büyük başarılar imza atmıştır. Birkaç örnek verilecek olursa, 1982 yılında 27 kişilik bir sınıftan 26 öğrenci Tıp Fakültesi'ni kazanmıştır. Yine bu dönemde TMK ÖSS'de tüm liseler içerisinde üçüncü sırada bulunmaktaydı (2006-2007 öğretim yılında Sayısal puanda 5600 lise arasında 320. sırada yer almıştır). 1986 yılına kadar tüm sınıflarında GCE müfredatları uygulanırken, 1986 yılından başlayarak önceleri sadece Lise 3. sınıflarda ÖSS'ye girecek olanlara ÖSS Matematiği, daha sonraları ise Lise 3.sınıflarda GCE-ÖSS sınıflarının ayrılması ve farklı müfredattan eğitim ve öğretime devam edilmesi yönünde uygulama başlatılmıştır. 1990'lı yılların başlarında Öğrenci Seçme Sınavı'na giren öğrenci sayısındaki artış, Türkiye'deki eğitim - öğretim kalitesindeki büyük sıçrama ve diğer başka etkenler TMK'nın ÖSS'deki başarısının düşmesini getirmiştir. Kamuoyu baskısı ve okul idareci ve öğretmenlerinin önerileri, Milli Eğitim Bakanlığı'nın daha Lise 1.sınıflara GCE-ÖSS ayırımı uygulamasını getirmiştir.

1990'lı yıllardan başlayarak Bayraktar Türk Maarif Koleji'nden TMK'ya geçen öğrenciler GCE veya ÖSS sınıflarından birisini seçerek öğrenimlerine seçtikleri parkurda başlamaktadır. GCE sınıfları GCE müfredatlarını takip etmekte ve üçüncü ülkeleri hedeflemektedirler. ÖSS sınıfları ise ÖSS sınavına yönelik bir eğitim almakta ancak belli dersler İngilizce okutulmaktadır (ÖSS sınıfları Anadolu Liseleri'ne denk gelmektedir). Zaman içerisinde fikir değiştiren öğrenciler bir parkurdan diğerine geçebilmektedir. 2004 yılına kadar GCE bölümünden mezun olan öğrencilerin 40-50 kadarı ABD'de, 10-15'i İngiltere'de ve çok az bir kısmı da Almanya'da öğrenim görme hakkı elde etmekteydi. Kıbrıs'ın Avrupa Birliğine katılmasıyla hem GCE bölümlerinde okuyan öğrenci sayılarında hem de İngiltere'ye giden öğrencilerin sayılarında büyük artışlar meydana gelmiştir. Üçüncü ülkelerdeki koşullar değiştiğçe bu sayılar da değişmektedir.

2008 – 2009 öğretim yılından başlayarak Türk Maarif Koleji bünyesinde GCE ve ÖSS bölümlerine ek olarak A'level bölümü de açılmıştır. Bu programı takip eden öğrenciler, lise eğitimlerinin sonunda A'level sınavlarına girme hakkını elde etmektedirler. Girdikleri bu sınavlarda başarılı oldukları takdirde üçüncü ülkelerdeki seçkin öğrenim kurumlarına başvurma ve birinci sınıftan başlayarak öğrenimlerini sürdürme şansını elde etmektedirler (<http://tmk.mebnet.net/tr/history.asp>).

İlkokul 4. ve 5. sınıf öğrencilerinden yurt dışında eğitim görme isteği yüksek olanlar kolej giriş sınavında başarılı olabilmek için özellikle Lefkoşa, Güzelyurt ve Girne bölgelerinde gerek okullarda düzenlenen etütlere gerek özel derslere gerekse dersanelere devam etmektedirler. Özellikle kent merkezlerindeki okullarda haftanın her günü yapılan etütler 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin ciddi bir sınav hazırlığı içinde

olduğunun bir göstergesi niteliğindedir. Hafta içi yapılan etütlerin yanı sıra haftasonları gerçekleştirilen deneme sınavları öğrencilerin tüm vaktini almaktadır.

Sınavlarda başarılı olmanın bir amaç değil araç olduğunun unutulduğu KKTC’de mevcut olan sonuç odaklı eğitim sisteminin getirdiği sınavlara 2011 yılında yenileri eklenmiştir. Geçtiğimiz yıllarda ilkokul son sınıf (5.sınıf) öğrencilerine yönelik yapılan kolej giriş sınavı yanında SBS sınavlarının yapılması kararı alınmıştır. SBS sınavında en iyi olma yarışı hem okul yöneticilerini hem öğretmenleri hem de velileri harekete geçirirken öğrenciler bu üçgen arasında kendilerini masa başında uzun saatler boyunca test çözer vaziyette bulmuştur.

Bazı öğrenciler giriş sınavına gönüllü hazırlanırken bazılarının ise öğretmenlerinin istekleri ve hatta ısrarları ile bu zorlu yarışa dahil edildiği görülmektedir. Diğer yandan işsizliğin giderek artış gösterdiği ülkemizde çocuklarının geleceğinden kaygı duyan anne ve babalar onların iyi bir mesleğe ve geleceğe sahip olabilmesi için KKTC’nin en köklü ve kaliteli okullarından olan TMK’da öğrenim görmelerini tercih etmektedirler. TMK’nın öğrencilerine yurt dışında öğrenim görme olanağı sunması da okulu cazip hale getirmektedir.

Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası (2010), Milli Eğitim Bakanlığı’nın Kolej Giriş Sınavı ile ilgili yaptığı değişiklikle ilgili değerlendirmesinde; KGS’nin öğrenciler, öğretmenler ve veliler için maddi ve manevi bir yük, yaparak yaşayarak öğrenme etkinliklerini ortadan kaldıracı sistemi dinamitleyen bir fitil, sınav sayısının birden beşe çıkarılmasının da kaosu ve yaşanan verimsizliği büyütecek bir yapı, çocuk-öğretmen-veli arasındaki ilişkilerde bunalım yaratan bir konu olarak görmekte ve eğitimde fırsat eşitliğini ortadan kaldırdığını öne sürmektedir. Ülkemizde

öğrenciler ilköğretim 4.sınıftan itibaren özel ders almaya veya dersaneye gitmeye başlamaktadırlar. Özellikle merkez ilkokullarımızda öğleden sonra etütler düzenlenmektedir. Düzenlenen bu etütlere katılım oranı oldukça fazladır. Örneğin Güzelyurt bölgesinde bu oran %60-70 arasında değişmektedir. Türkiye’de bu sınavların sınav kaygısını artırdığı gerekçesi ile kaldırıldığını belirten sendika; SBS’nin yol açacağı olumsuzlukları da şu şekilde sıralamaktadır; Sınav sonuçları başarısızlık yaşayan çocukları etkileyecektir. Yalnız öğrenciler değil, okullar da başarılı ve başarısız olarak nitelendirilecektir. Bazı veliler SBS sonuçlarını kendilerince yorumlayarak çocuklarını başarısız okullardan başarılı okullara nakletmenin yollarını arayacaklardır. Örneğin 2011-2012 öğretim yılında Güzelyurt bölgesindeki birçok köy okulundan Güzelyurt merkez ilkokullarına geçiş yaşanmıştır. Bu geçişlerden ötürü köylerde öğrenci nüfusu git gide azalmaktadır. Hatta Serhatköy İlkokulu’nda bu sebepten dolayı 4. ve 5. sınıf öğrenciler birleştirilmiş sınıfta eğitim görmektedirler.

Sendika, Seviye Belirleme Sınavı değerlendirmesi göreceli bir uygulama olup, sınavı değerlendirenin de, değerlendirilenin de insan olması objektiflik ilkesine tamamen aykırı sonuçlar doğuracağını, ailelerin baskısı ve Eğitim Bakanlığı’nın yargısı arasına sıkışan öğretmenlerde ciddi bir motivasyon düşüklüğü yaratacağını ileri sürmektedir. 4.sınıf SBS sorularının tümü çoktan seçmeli olmadığından ve klasik soruların yer almasından dolayı göreceli bir uygulama olduğundan söz edilmektedir.

Sadece Türkiye’de ve KKTC’deki ilköğretim öğrencilerin sınavlara bu şekilde hazırlandıkları dikkat çekicidir. Birçok pedagoğ Türkiye’de işlenen bu yoğun okul - dersane kursları sisteminin çocukları yarışçı gibi hazırladığını, bunun sakıncaları olduğunu ve dünyanın hiçbir ülkesinde böyle bir durumun olmadığını

vurgulamaktadırlar (Ortaş,2010). Örneğin; ilk ve ortaöğretimde halen dünyada en iyi eğitimi veren PISA ve diğer uluslararası değerlendirme sınavlarında ilk sırada yer alan Finlandiya'ya baktığımız zaman özel okul neredeyse yok denecek kadar az, dersane ise hiç yok. Almanya, diğer bir çok Avrupa ülkesi ile Kuzey Amerika'da dersanelere rastlamak mümkün değildir.

Sıralama sınavı şeklinde gerçekleştirilen sınava her yıl binlerce öğrenci hazırlanmakta bunların sadece 300- 350 kişisi okula kayıt hakkı elde etmektedir.

Öğrenciler bu zorlu yarışın getirdiği yoğun tempoya dokuz - on yaşlarından adapte olmaya çalışarak çocukluk yıllarını masa başında saatler boyunca ders çalışarak ve test çözerek geçirmeye zorlanmaktadırlar. Bu yaşlarda somut işlemler döneminden soyut işlemler dönemine geçiş yapmaya hazırlanan çocuklar; uzun, zorlu, monoton bu yarışta başarı elde edebilmek için gerekli olan çalışma planını hazırlayabilecek veya uygulayabilecek olgunluğa tamamiyle ulaşmamıştır. Bunun yanında değişim, başkalaşım ve hızlı büyüme dönemi olan ergenlik dönemine giriş yaşının kızlarda dokuz, erkeklerde on bir yaş olduğu düşünüldüğü zaman sınavlara hazırlanan öğrencilerden bazılarının ergenlik problemleri ile karşı karşıya olduğu söylenebilir. Bu zorlu dönemde öğrencilerin hafızalarında sadece okullarda öğretilen bilgileri tutması hiç de kolay olmamaktadır.

Sınav kaygısının özellikle ergenler üzerinde olumsuz etkiler bıraktığı yapılan bir çok araştırmada (Yıldırım (2000), Aydın, Yavuz ve Yeşilyurt (2006), Alyaprak (2006)) ortaya konulmuştur. Yıldırım (2000), araştırmasında sınav kaygısının lise öğrencilerinin akademik başarısını negatif yönde yordadığını saptamıştır. Aydın, Yavuz ve Yeşilyurt (2006), sınav kaygısının fiziksel ve ruhsal sorunlara yol açtığı,

isteklendirme, yoğunlaşma ve başarıyı olumsuz etkilediği, öğrenme sürecindeki hataları artırdığı, etkin bir biçimde çalışmayı ve gerçek performansı sınav sonuçlarına yansıtmayı engellediği ve dil öğrenimine olan ilgiyi azalttığını saptamıştır. Alyaprak (2006), 16- 20 yaş arasında dersaneye giden öğrenciler üzerinde yapmış olduğu araştırmada kızların sınav kaygısının erkeklerden yüksek olduğunu saptamıştır.

Bu araştırmaların akabinde Türkiye’de Seviye Belirleme Sınavı’nı 6. ve 7. sınıflar için kaldıran Milli Eğitim Bakanı, üç- dört yıl içinde 8. sınıfta da sınavın kalkacağını açıklarken; KKTC’de ilköğretim 4. ve 5. sınıfta koleje girme amacıyla başlayan kolej giriş sınavına hazırlık süreci, bu sürecin bir parçası olan SBS ve bu süreçte bu yaş grubu öğrencilerin kaygılarının hangi boyutlarda olduğunun araştırılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Elde edilecek bilgiler bu konudaki görüşlerin bilimsellik çerçevesinde yeniden gözden geçirilmesine öncülük edecektir. Bunun yanında öğrencilerin sınav kaygısı konusundaki psikolojik yapıları hakkında elde edilecek veriler eğitim programlarını hazırlayacak program geliştirme uzmanına, ölçme değerlendirme uzmanına, ilgili konu alanı uzmanına ve programın uygulayıcılarına programın hazırlanması sırasında ihtiyaç belirleme aşamasında yardımcı olurken, yeni eğitim programları hazırlanırken değerlendirme boyutunda alternatif değerlendirme yöntemlerine yer verilip verilmemesi yönünde yol gösterici olacaktır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim 4. ve 5.sınıf öğrencilerinin SBS ve KGS sınav kaygı düzeylerini saptamak ve kaygı düzeylerinin bir takım değişkenlerle olan ilişkisini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır:

Alt Amaçlar

1. 4. sınıf öğrencilerinin sınav kaygı düzeyi nedir? 5. sınıf öğrencilerinin sınav kaygı düzeyi nedir?
2. 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sınav kaygı düzeyleri arasında fark var mıdır?
3. Kolej Giriş Sınavı'na katılacak öğrenciler ile sınava katılmayacak olan öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri arasında fark var mıdır?
4. Kolej Giriş Sınavı'na hazırlanan 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sınav kaygı düzeyleri;
  - a) Cinsiyete göre,
  - b) Bölgeye göre,
  - c) Kardeş sayısına,
  - d) Özel ders alma durumuna göre,
  - e) Kolej deneme sınavına girme durumuna göre,
  - f) Kolej deneme sınavına katılım sıklığına göre,
  - g) Katıldığı sosyal aktivitelere göre,

anlamli bir farklılık göstermekte midir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Ülkemizde 2011 yılında ilk kez yapılacak olan SBS sınavları ve bunların yanında kolej giriş sınavının çocuklar üzerinde yaratacağı sınav kaygısının düzeyini ortaya koymak adına KKTC’de yapılacak olan bu araştırma ilk olma özelliğini taşıdığından dolayı büyük önem taşımaktadır.

Sınava girecek olan öğrencilerle girmeyecek olan öğrencilerden elde edilecek bulgular SBS ve KGS’nin bu yaş grubu öğrencilerde sınav kaygısı yaratıp yaratmadığının tespit edilmesi açısından önem taşımaktadır.

Bu araştırmada elde edilen bulgular; yıllardır formatında sürekli değişikliklere gidilen kolej giriş sınavları ile ilgili farklı görüşlerin bilimsel bir araştırmaya dayandırılması için atılmış bir adım niteliğindedir.

Bununla birlikte; koleje öğrenci alımlarının bu sınav formatında olmaya devam etmesi ya da öğrencilerin psikolojik yapısını olumsuz yönde etkilememek için sınav dışında başka yöntemlere mi başvurulması gerekliliğini ortaya koymak açısından önem taşımaktadır.

Araştırmadan elde edilcek bulgular eğitimcilerin ve velilerin; öğrencilerin sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında gösterdikleri bedensel, zihinsel tepkileri, kendilerini nasıl hissettikleri, gelecekle ilgili endişeleri hakkında fikir sahibi olmalarını sağlayacaktır. Eğitim programları çalışma grubunda yer alan kişilerin de; yeni eğitim programlarının kazanımlarının belirlenmesi, eğitim etkinliklerinin planlanması, değerlendirme boyutunda ise alternatif değerlendirme yöntemlerine yer verilip verilmemesi yönünde yol gösterici olacaktır.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma;

2010 – 2011 öğretim yılında Güzelyurt, Lefkoşa, Girne ilçesinde bulunan ilköğretim okulu (özel okullar hariç) 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

Seçilen okullardaki öğrencilere verilen ölçme aracındaki sorularla sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Sınav Kaygısı: Sınav kaygısı, sınav ve buna benzeyen değerlendirme gerektiren durumlarda ortaya çıkan negatif sonuçlar alınmasına yönelik endişe ve kabiliyetin kaybı ile ilgili oluşan fenomenolojik, fizyolojik ve davranışsal tepkilerdir. Sınav kaygı davranışları tipik olarak kişinin zihinsel, güdüsel ve sosyal kapasitesinin bekleneni aşması fakat sınav durumunda bekleneni karşılamadığına inanması ile oluşur (Moshe Zeidner, 2004).

Seviye Belirleme Sınavı I ve II:

4. sınıflarda; Türkçe, matematik, İngilizce, sosyal bilgiler, fen ve teknoloji, din, kültür ve ahlak bilgisi, müzik, resim ve beden eğitimi, sağlık ve spor derslerinin içeceği kapsayan, toplam 100 sorudan meydana gelen öğrencilerin öğretim yılı içerisindeki seviyelerini ölçmek için belirli zamanlarda yapılan hem çoktan seçmeli hem de klasik sorulardan oluşan sınav türüdür.

5. sınıflarda; Türkçe, matematik, ingilizce, sosyal bilgiler, fen ve teknoloji, din, kültür ve ahlak bilgisi, müzik, resim ve beden eğitimi, sağlık ve spor derslerinin içeriği kapsayan, toplam 100 sorudan meydana gelen öğrencilerin öğretim yılı içerisindeki seviyelerini ölçmek için belirli zamanlarda yapılan çoktan seçmeli sorulardan oluşan sınav türüdür.

Kolej Giriş Sınavı: Matematik, türkçe, ingilizce, sosyal bilgiler, fen ve teknoloji, din, kültür ve ahlak bilgisi, müzik, resim ve beden eğitimi, sağlık ve spor derslerinin içeriği ile toplam 100 sorudan meydana gelen, öğretim yılı sonunda yapılan çoktan seçmeli sorulardan oluşan sınav türüdür.

1.6. Kısaltmalar

KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni ifade etmektedir.

TMK: Türk Maarif Koleji'ni ifade etmektedir.

SBS I: 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin ocak ayı sonunda girecekleri Seviye Belirleme Sınavı'nı ifade etmektedir.

SBS II: 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin 2011 Mayıs ayı içerisinde girecekleri Seviye Belirleme Sınavı'nı ifade etmektedir.

KGS: Sadece 5. sınıf öğrencilerinin 2011 Haziran ayı içerisinde girecekleri Kolej Giriş Sınavı'nı ifade etmektedir.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. KKTC’de ve Türkiye’de Yapılmış Araştırmalar:

KKTC’de ilköğretim öğrencilerinin sınav kaygı düzeylerini belirlemek üzere yapılmış bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Türkiye’de sınav kaygısı ile ilgili yapılan araştırmaların sonucunda öğrencilerin sınav kaygısı yaşadıkları ortaya çıkmıştır.

Baltaş ve arkadaşlarının 1985-1986 yılında Türkiye’de sınavlara hazırlanan 5.212 öğrenci üzerinde yapılan bir araştırmaya göre bu öğrencilerin kaygı düzeyi ameliyat olacak olan genel cerrahi hastalarının kaygı düzeyinden yüksek çıkmıştır (2010, Aralık 12). [Milliyet Gazetesi].

Erkan (1991), tarafından yapılan bir çalışmada da sınav kaygısı ve ÖSS başarısı arasındaki ilişkiye bakılmış ve genel olarak sınav kaygısı ile (özellikle kuruntu faktörü ile) ÖSS başarısı arasında negatif ilişki bulunmuştur. Bir başka deyişle sınav kaygısı düşük olan öğrencilerin başarısının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ancak yüksek kaygılı öğrencilerin sınav başarısızlıklarının sadece kaygı ile ilgili olmadığı ortaya konulmuştur. Öğrencinin sınava hazırlanma düzeyi, başarı güdüsü, genel

akademik yeteneği, okul başarısının dūřuklūđünün oğrenci seğme sınavı başarısında etkili olduğu saptanmış ve sınav kaygısının başarısızlığın nedeni değil sonucu olabileceğini saptanmıştır.

Gūndođdu (1994), ilköğretim sınıfı 6. sınıf oğrencileri üzerinde yapmış olduğu ęalıřmada sınav kaygısı ile akademik başarı arasında zayıf, ama anlamlı bir ilişki tespit etmiştir. Sınav kaygısının cinsiyete gōre değişmediği gōrūlmüřtür.

Genę, Karlıdađ, Eđri, Gūneř, Kuręer, Pehlivan, Őzcan ve Őnal (1999), ŐSS sınavına girecek ođrencilerin sınav kaygı dūzeylerini saptamak ięin yaptıkları arařtırmada kızların ortalama Sınav Kaygı Envanteri puanlarının erkeklerden daha yūkssek oranda olduđunu saptamıřlardır. Arařtırmaya dahil edilen toplam 262 ođrencinin 217'sinin sınav kaygı envanteri tūm test puanları normal, 45'inin ise yūkssek olarak hesaplanmıřtır. Sınav kaygı puanları yōnūnden yař, anne ve baba ođrenim dūzeyi, ailede ũniversitede okuyan birinin olup olmaması, sınava giriř sayısı, hane būyūklūđü, ekonomik duruma gōre farklılık bulunmamıřtır.

Yıldırım (2000), araştırmasında sınav kaygısının lise oğrencilerinin akademik başarısını negatif yōnde yordadığını saptamıştır.

Kapıkıran (2002), ũniversite oğrencilerinin sınav kaygısını bazı psikososyal değişkenlerle ilişkisi konulu ęalıřmasında; kızların sınav kaygısını yūkssek, erkeklerin sınav kaygısının dūřuk olduğunu ortaya koymuştur. Aynı ęalıřmada okulōncesi oğretmenliği oğrencilerinin sınav kaygısının diğer bōlūm oğrencilerine gōre daha yūkssek olduğu, sınav kaygısı toplam puanı 1. sınıf oğrencilerde yūkssek olurken, 2. ve 3. sınıf oğrencilerin sınav kaygılarının dūřuk olduğu gōrūlmüřtür.

Dereli (2003), Yalova Şehit Osman Altinkuyu Anadolu Lisesi'nin 11. sınıfında okuyan 188 öğrenciye 'Sınav Tutum Envanteri' uygulamıştır. Araştırmada, öğrencilerin % 47'sinin kaygı düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür. Grup danışmanlığı sırasındaki ifadelerden kaygı nedenlerinin farklı nedenlere dayandığı görülmüştür. Bu nedenler, dersane deneme sınavlarından beklentilerin altında sonuçlar alınması, okul başarı ortalamasının düşük olması, okul derslerinden düşük not alma korkusu, kendini sınava hazır hissetmeme, sınava yeterince hazırlanamama, başaramadığı derslerde duyulan heyecan ve korku, sınavda soruları yetiştirememe korkusu, konsantrasyon eksikliği, hızlı soru çözememe, eksik konuların olması, hedefin başarıdan yüksek olması, ailenin sürekli "Ders Çalış" uyarısına tepki, ailenin güven ve emeklerinin karşılığını verememe, aile ve çevrenin beklentilerinin kapasiteden fazla olması, heyecanlı kişilik yapısı olarak belirlenmiştir.

Özan ve Yüksel (2003), araştırmasında baba eğitim düzeyi en üst düzeyde olan öğrencilerin alt düzeydekilere oranla kaygıdan daha az etkilendikleri sonucuna varmışlardır.

Erözkan (2004), üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada sınav kaygısına ilişkin kuruntulu tutumlar üzerinde cinsiyetler arasında farklılığa rastlanmıştır. Kızların ortalaması, erkeklerin ortalamasından yüksek olup, fark istatistiksel olarak anlamlı olduğu ortaya konmuştur. Sınav kaygısına ilişkin duyusallık tutumları üzerinde cinsiyetler arasında farklılığa rastlanmamıştır. Sınav kaygısına ilişkin duyusallık tutumları üzerinde sınıf düzeyleri arasında farklılık görülmemiştir. Sınav kaygısına ilişkin kuruntulu tutumlar üzerinde öğrenim görülmekte olan yerler arasında farklılığa rastlanmamıştır.

Bay, Tuğluk ve Gençdoğan (2004), üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada; sınavlara hazırlanma ve sınav kaygısı boyutlarında, ortaöğretim tezsiz yüksek lisans Felsefe ve Matematik anabilim dalı öğrencilerinin diğer anabilim dalı öğrencilerinden daha iyi durumda oldukları görölmüştür. Ancak alınan puanlar alınabilecek en yüksek puanla karşılaştırıldığında tüm öğrencilerin bu konuda büyük sorunlar yaşadıkları ortaya çıkmıştır.

Aslan (2005), ilköğretim 8. sınıflarda yaptığı çalışmada; Sınav Kaygısı, Anne Öğrenim Düzeyi ve Baba Öğrenim Düzeyi değişkenleri ile ilişkisini araştırmış, sınav kaygısının LGS (OKS) puanlarını anlamlı bir şekilde yordamadığı saptamıştır.

Bacanlı ve Sürücü (2006), yaptığı araştırma sonuçlarında; ilköğretim 8. sınıf kız ve erkek öğrencilerin sınav kaygısı düzeylerinin kendileri ile aynı sınıf düzeyindeki diğer öğrencilerden daha yüksek olduğunu saptamıştır. Bu sonuçlar OKS' nin sınav kaygısını artırdığına ilişkin gözlemleri doğrulamıştır.

Ünal (2006), araştırmasının bulgularında düşük benlik saygısına sahip öğrencilerde sınav kaygısının, orta ve yüksek benlik saygısına sahip öğrencilere göre daha yüksek olduğu görölmüştür. Orta ve yüksek düzeyde benlik saygısına sahip öğrenciler diğerlerine göre daha az sınav kaygısı yaşamaktadırlar. Kızların erkeklere göre duyuşsal tarzı sınav kaygısı puan ortalamalarının daha fazla olduğu görölmüştür.

Şahin, Günay ve Batı (2006), İzmir ili Bornova ilçesi lise son sınıf öğrencilerin bir eğitim dönemi başında ve sonundaki kaygılarını saptamak amacı ile yaptıkları çalışmada; kızların daha kaygılı olduğu, genel kaygı düzeyleri bakımından liseler arasında anlamlı bir farklılığın olduğu (genel sınav kaygısının en yüksek olduğu lise ticaret lisesi olarak saptanmıştır), düzenli çalışmayan öğrencilerin daha

kaygılı oldukları saptanmıştır. Öğrencilerin % 71.7'si sınav kaygısını azaltmak için bir ya da birden fazla yöntem uyguladıklarını ifade etmiştir.

Aydın, Yavuz ve Yeşilyurt (2006), araştırmasında üç önemli bulgu elde etmiştir. Birinci bulgu; İngilizce'yi yabancı dil olarak öğrenen Türk öğrenciler genellikle sınav kaygısı taşımaktadır. İkincisi; sınav kaygısı üreten faktörlerin, öğrencilerin düşük düzeydeki yeterlilikleri, öğretmenlerin sınav uygulamalarına karşı olumsuz tutumları, test geçersizliği, olumsuz değerlendirilme korkusu, sınavlarla ilgili kötü deneyimler, süre sınırlaması ve baskısı, ders içeriğinin zorluğu ve ailelerin beklentileri olduğu görülmüştür. Son olarak, sınav kaygısının fiziksel ve ruhsal sorunlara yol açtığı, isteklendirme, yoğunlaşma ve başarıyı olumsuz etkilediği, öğrenme sürecindeki hataları artırdığı, etkin bir biçimde çalışmayı ve gerçek performansı sınav sonuçlarına yansıtmayı engellediği ve dil öğrenimine olan ilgiyi azalttığını saptamıştır.

Alyaprak (2006), 16- 20 yaş arasında dersaneye giden öğrenciler üzerinde yapmış olduğu araştırmada kızların sınav kaygısının erkeklerden yüksek olduğu, sınava iki veya daha çok girenlerin sınav kaygı düzeyinin bir kez girenlerden anlamlı bir şekilde yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Öğrenci alanlarının sınav kaygısı ile etkisi saptanmamıştır. Aile gelir düzeyi düşük olanların sınav kaygısının yüksek olduğu, ortaöğretim başarı puanları yüksek olan öğrencilerin kaygı düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür. Annenin eğitim düzeyi ile kaygı arasında ilişki bulunmazken, eğitim düzeyi yüksek olan babaların çocuklarının kaygılarının fazla olduğu bulunmuştur.

Baştürk (2007), KPSS'ye hazırlanan öğretmen adayları üzerinde yaptığı araştırmada, erkek öğretmen adaylarının kuruntu, duyuşsal ve toplam sınav kaygı düzeylerinin kız öğrencilere göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Çankıroğlu (2007), çalışmasında üniversite adaylarının demografik özellikleri açısından stresle başa çıkma tutumları ve sınav kaygıları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Adayların sınav kaygıları arttıkça stresle başa çıkma tutumlarını daha çok benimsediklerine ilişkin aynı yönde bulgular tespit edilmiştir. Yine bayan adayların sınav kaygısı ve stresle başa çıkma tutumlarını erkek adaylardan daha çok benimsedikleri sonucu elde etmiştir. Öğrencilerin çoğunluğunun sınavlara hazırlanırken belirli bir stres altında oldukları, öğrencilerin yarıdan fazlasının zihinsel tepki olarak dikkat kaybı, kendini hazır hissetmeme gibi faaliyetleri gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin yarıdan fazlasının sınavlarda kendilerine güvenemedikleri, sınavları varlıkları ve gelecekleri için bir tehdit olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

Yıldırım (2007), bir başka araştırmasında ÖSS sınavına hazırlanan öğrencilerin % 36'sı depressive, % 42'sini ise yüksek sınav kaygılı bulmuştur. Depresyonun kızlarda, akademik başarısı düşük öğrenciler arasında, 11. sınıf öğrencilerinde ve mezun gruplarda daha yaygın olduğu görülmüştür. Ayrıca, depresif olmayan gruba kıyasla depresif grup daha yüksek sınav kaygılı bulunmuştur. Yine, depresif olmayan gruba kıyasla depresif grubun aileden, arkadaştan ve öğretmenden daha düşük destek algıladığı saptamıştır.

İzgi (2007), ilköğretim 8. sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada; değerlendirme yöntemine (kâğıt-kalem testleri ve alternatif değerlendirme yöntemlerine) göre öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Cinsiyete göre öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Değerlendirme yöntemi ve cinsiyet birlikte ele alındığında da, öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Fen Bilgisi dersinde alternatif değerlendirme yaklaşımlarından portfolyoların kullanılması ile öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri azaldıkça, başarı ve öğrenmede kalıcılık düzeylerinin arttığını göstermektedir.

Çakmak (2007) lise son sınıfa devam eden üniversite adayı öğrenciler üzerinde; okul türü ile öğrencilerin duyuşsal, bilişsel ve genel sınav kaygısı arasında fark olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan araştırmada, öğrencilerin okul türleri ile öğrencilerin duyuşsal sınav kaygıları arasında anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkarılmıştır. Ümraniye Endüstri Meslek Lisesi'nde okuyan öğrenciler diğer okullarda öğrenim görenlere göre duyuşsal anlamda daha az kaygı taşıdıkları görülmüştür. Öğrencilerin okul türleri ile öğrencilerin bilişsel sınav kaygıları arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmadığı görülmüştür. Öğrencilerin okul türleri ile öğrencilerin genel sınav kaygıları arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmadığı görülmüştür. Tercih edilen bölümlere göre öğrencilerin duyuşsal sınav kaygıları arasındaki saptanan ilişki: sayısal ve dil puanından sınava girecek öğrencilerin ortalamalarına bakıldığında sayısal bölümdekilerin diğer bölümlere göre daha düşük kaygı, dil bölümdekilerin diğer bölümlere göre duyuşsal anlamda daha yüksek kaygı taşıdıkları görülmüştür. Tercih edilen bölümlere göre öğrencilerin bilişsel sınav kaygıları arasında saptanan ilişki: dil puanından sınava girecek öğrencilerin diğer bölümlere göre (sözel, sayısal, eşit ağırlık) göre bilişsel anlamda daha yüksek kaygı taşıdıkları görülmüştür. Tercih edilen bölümlere göre öğrencilerin genel sınav kaygıları arasındaki ilişki: dil puanından sınava girecek öğrencilerin ortalamalarına bakıldığında diğer bölümlere göre (sözel, sayısal, eşit ağırlık) genel sınav kaygılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Anne babanın mevcut durumuna göre öğrencilerin duyuşsal, bilişsel ve genel sınav kaygıları arasında fark olmadığı saptanmıştır. Annenin eğitim düzeyi ile

öğrencilerin duyuşsal, bilişsel ve genel sınav kaygıları arasında fark olmadığı görülmüştür. Babanın eğitim düzeyi ile öğrencilerin duyuşsal, bilişsel ve genel sınav kaygıları arasında fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Cinsiyet ile duyuşsal, bilişsel ve genel sınav kaygısı arasındaki ilişkiye bakıldığında bulgular; kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre duyuşsal, bilişsel ve genel kaygı seviyelerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin dersaneye gidip gitmeme durumu ile duyuşsal, bilişsel ve genel sınav kaygıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin özel ders alıp almama durumu ile genel sınav kaygıları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin ailesinde daha önceden üniversite sınavına girmiş kimse bulunup bulunmaması ile öğrencilerin duyuşsal yönleriyle ilgili sınav kaygıları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

İnce (2007), ilköğretim 6. sınıf öğrencileri üzerinde yapmış olduğu yarı deneysel çalışmada; portfolyo tekniği kullanılan deney grubu öğrencilerinin geleneksel öğretim yöntemi kullanılan kontrol grubu öğrencilerine göre sınav kaygılarının giderildiğini sonucuna ulaşmıştır.

Akman, İzgi, Bağçe ve Akıllı (2007) çalışmalarında, ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin Fen'e karşı tutumlarının sınav kaygısı düzeylerini incelemiştir. Sınav kaygı puanları ile tutum puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Tutum puanları ve sınav kaygısı düşük olan öğrenciler arasında negatif bir korelasyon tespit edilmiştir. Kaygı - cinsiyet ve tutum – cinsiyet ilişkilerine bakılmış ve aralarında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Civil (2008), OKS sınavının ilköğretim 8. sınıf öğrencileri üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha

fazla sınav kaygısı yaşadığı ortaya çıkmıştır. Sınav kaygısı puanının yaş değişkenine göre manidar bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Sınav kaygısı puanının annenin çalışması değişkeninin öğrencilerin sınav kaygısında farklılığa sebep olmadığı gözlemlenmiştir. Babası çalışmayan öğrencilerin babası çalışan öğrencilerden daha fazla sınav kaygısı yaşadığı bulunmuştur. Öğrencinin ikamet ettiği yer ile sınav kaygısı arasında ilişki saptanmamıştır. Öğrencilerin çalışma odasının olup olmamasının sınav kaygısında farklılığa neden olmadığı ortaya çıkmıştır. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin, özel okulda okuyan öğrencilerden daha fazla sınav kaygısı yaşadığı tespit edilmiştir. Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin, annesi ilkökul, ortaokul ve lise mezunu olan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha az sınav kaygısına sahip olduğu görülmüştür. Babası üniversite mezunu olan öğrencilerin, babası ilkökul, ortaokul ve lise mezunu olan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha az sınav kaygısına sahip olduğu görülmüştür. Öğrencilerin sınav kaygısı puanlarının, ailelerinin gelir düzeyinden etkilendiği, gelir düzeyi arttıkça kaygının da azaldığı saptanmıştır. Baba meslek değişkeninin öğrencilerin sınav kaygısı puanına etki etmediği bulunmuştur. Evdeki toplam kişi sayısının, öğrencilerin sınav kaygısı puanına etki etmediği ortaya çıkmıştır. Akademik bir destek almayan öğrencilerin, dersaneye giden öğrencilerden manidar düzeyde daha fazla sınav kaygısına sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Etüt merkezi veya yetiştirme kursuna giden öğrencilerle diğer gruplar arasında manidar bir farklılığa rastlanmamıştır.

Dündar, Yapıcı ve Topçu (2008), üniversiteye giden öğrenciler üzerinde yaptıkları çalışmalarında bayan öğrencilerin sınav kaygısı düzeyini bay öğrencilere göre daha yüksek olduğunu saptamıştır.

Kabalcı (2008), ilköğretim 2. kademe öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada; öğrencilerin akademik başarısı ile sınav kaygısı arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Sınav kaygısı kuruntu boyutu arttıkça akademik başarının azaltmakta, duyuşsal boyutu arttıkça ise akademik başarı artmakta olduğu tespit edilmiştir.

Köksal (2009), 213 meslek lisesi öğrencisi üzerinde yaptığı çalışmada dokuzuncu ve 10. sınıf öğrencilerinin öz yeterlilik ve sınav korkusu katsayıları bakımından belirgin bir şekilde birbirlerinden ayrıldıklarını göstermiştir. Onlar yeniden negatif korelasyonla aynı düzeyde bağdaştırılmıştır.

Tekbaş (2009), ilköğretim son sınıf öğrencilerinde OKS ve lise son sınıf öğrencilerinde ÖSS sınav kaygısı ve etkileyen etmenleri incelemiştir. İlköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin evde kendisine ait odası olanların olmayanlara göre daha rahat ders çalışabildikleri tespit edilmiştir. Rahat bir ortamda ders çalışabilmekle genel sınav kaygısı arasında bir ilişki bulunmuştur. Lise öğrencilerinde ise rahat bir ortamda ders çalışabilmekle genel sınav kaygısı arasında bir ilişki bulunmamıştır. Aynı evde yaşayan kişi sayısı ile sınav kaygısı arasında önemli bir ilişki saptanmamıştır. Öğrencilerin özel ders almalarının sınav kaygısını önemli düzeyde etkilemediği saptanmıştır. Liseye giden öğrencilerin dershaneye gitme durumları ile sınav kaygısı arasında bir ilişki saptanmamıştır. İlköğretim öğrencilerinde anne eğitim düzeyi ile öğrencinin sınav kaygısı ilişkisiz bulunmuştur. Yüksek okul mezunu olan babaların çocuklarında sınav kaygısının daha yüksek olduğu görülmüştür. Lisedeki öğrencilerde anne ve babanın son bitirdiği okul ile sınav kaygısı arasında bir ilişki bulunmamıştır. Aile baskısı, lise öğrencilerinin sınav kaygısını artırmaktadır. Sınav sonuçlarının hayat başarısı ve güvenliği ile ilişkilendirmek ve geleceğini sınavlardaki başarısına bağlamak sınav kaygısını artırmaktadır. Uykunun bozulması ile genel sınav kaygısı

arasında bir ilişki saptanmamıştır. Hem ilköğretim öğrencilerinde hem de lise öğrencilerinde kız öğrencilerin sınav kaygısı ile zihinsel tepkilerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu saptanırken; bildiklerini unutma durumunun genel sınav kaygısını artırdığı görülmektedir.

Pazarlı (2009)'a göre, öğrencilerin kuruntu sınav kaygılarının cinsiyetlerine göre farklılaşmaktadır. Öğrencilerin kuruntu sınav kaygılarının yaşa ve sınıflara göre farklılaşmamaktadır. Öğrencilerin sınav kaygısı duyusallık puanları sınıflarına göre farklılaşmaktadır. Öğrencilerin duyusallık sınav kaygı puanları gelire göre farklılaşmamaktadır. Öğrencilerin kuruntu ve duyusallık sınav kaygı puanları baba eğitimine göre farklılaşmamaktadır. Öğrencilerin duyusallık sınav kaygı puanları anne eğitimine göre farklılaşmamaktadır. Öğrencilerin kuruntu ve duyusallık sınav kaygı puanları kardeş sayısına göre farklılaşmamaktadır.

2.2. Diğer Ülkelerde Yapılmış Araştırmalar

Ralph E. Culler ve Charles J. Holahan (1980), sınav kaygısının kolej öğrencilerinin akademik performansı ile ilişkisi, yüksek ve düşük sınav kaygılılar arasındaki çalışma ile ilgili davranış farklılıkları, her iki grup için çalışma ile ilgili davranışlar ve bunların fark yaratan etkinlikleri araştırmıştır. 65'i yüksek 31'i düşük kaygılı olmak üzere lisans öğrencilerinin sınav kaygısı ile birlikte genel not ortalamasında düşüş olduğu görülmektedir. Kötü çalışma becerileri olan öğrencilerde yüksek sınav kaygısı bulunduğu saptanmıştır. Yüksek sınav kaygısı konusunda, çalışma alışkanlıklarındaki kalite ve çalışma süresinin miktarı ile akademik

performans arasında olumlu bir ilişki olduğu görülmektedir. Oysa kaçırılan dersler ve ertelenen sınavlar arasında ters performans ilişkisi bulunmuştur.

Zatz ve Chassin (1983), yaptıkları çalışmada 294 düşük, orta ve yüksek sınav kaygılı 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin benzer ortamlarda kavramalarını karşılaştırdı. Yüksek sınav kaygısı olan öğrencilerin orta ve düşük sınav kaygısı olan öğrencilere göre daha zayıf kavrama yaptıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca yüksek sınav kaygısı olan öğrencilerin, sınav sonrası negatif değerlendirme yaptıkları ve negatif düşünceler ürettikleri saptanmıştır.

Galassi, Frierson ve Siegel (1984), 207 lisans öğrencisinin sınav kaygısını incelemek için çeşitli listeleme yöntemleri kullanarak bir araştırma yapmıştır. Sınav kaygısı ölçeği ile ölçülmüş olarak ve geçmiş başarı düzeyleri baz alınarak final sınavı sırasında farklı noktalarda değerlendirme yapılmıştır. Bağımlı değişkenler yedi farklı düşünce içerir, testlerin ve sınav notlarını değerlendirmek için semantik diferansiyel ölçek kullanılmıştır. Sınav süresindeki performans ve sınav kaygısı arasında ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sınav performansı ile bilişsellik boyutu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır.

Paulman ve Kennelly (1984), çift görev paradigmasında sınav kaygısı ve sınavda kullanılan bilgi işlem becerilerinin göreceli katkıları araştırmıştır. Stres katsayısı yüksek bir ortamda, 64 yüksek ve düşük sınav kaygılı kolej öğrencisi ile iyi ya da kötü bir şekilde sınav becerilerini kullanan öğrencilerin dönüşümlü olarak ikincil görevleriyle, ayrı ayrı ve eş zamanlı birincil görevleri ortaya konmuştur. Araştırmanın sonuçlarına göre, sınav yetenekleri olan, sınav yetenekleri ve yüksek endişenin kıyaslanması, birincil karga (hırs) görevleri eş olan düşük kaygılı öğrenciler arasında

yapılan geri rakam aralığı testi henüz belirgin bir negatiflik göstermemiştir. Tersine yüksek kaygılar, düşük kaygıları ve yetersizlikleri olanları her iki görevde de geçmiştir. Bulgular sınav kaygısı ve sınavda kullanılan yeteneklerin problem çözme yeteneğinden bağımsız olduğunu göstermiştir.

Man, Hall ve Stout (1991), yüksek sınav kaygısı yaşanan bireylerde nevrotik bir yapının bulunabileceği düşüncesinden yola çıkarak, sınav kaygısı ile durumluk ve sürekli kaygı, benlik saygısı, denetim odağı, zihinsel yeterlik ve cinsiyet arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Araştırma sonucunda, görel olarak kızların erkeklerden daha fazla sınav kaygısı yaşadıkları, sınav kaygısının kuruntu alt boyunun durumluk kaygı ile .54, benlik saygısı ile ,-.40, içsellik ile .-36, duyuşsallık alt boyutunun ise durumluk kaygı ile .47, benlik saygısı ile, -.36, içsellik ile .-24 ilişki gösterdiğini ortaya koymuşlardır (<http://www.sinavkaygisi.gen.tr/uzmanlar.php>).

Araki (1992), Japon okullarında sınav kaygısının gelişimini ve akademik başarı üzerindeki etkisini incelediği araştırmasında şu bulguları elde etmiştir: Kaygı eğrisi ilkokul 4. sınıfta en yüksek noktaya ulaşmakta daha sonra bu eğri V şeklini almaktadır. Her sınıf düzeyinde kızların sınav kaygısı düzeyi erkeklerinkinden daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca sınav kaygısının hem akademik başarı hem de zeka testi sonuçları üzerinde olumsuz etkilerinin olduğu gözlenmiştir. Öğretmenler tarafından hazırlanan testlerde yüksek sınav kaygısı olan öğrencilerin tüm derslerde düşük performans gösterdikleri anlaşılmıştır (<http://www.sinavkaygisi.gen.tr/uzmanlar.php>).

Araki, Iwawaki ve Spielberger (1992), Spielberger'in Sınav Kaygısı Envanteri'nin, Japon kültürüne adaptasyonu için yaptıkları çalışmada; Japon lise kız öğrencilerinin Sınav Kaygısı Envanteri puanları ortalamasının kolej öğrencilerine

oranla anlamlı düzeyde daha düşük, Japon kolej öğrencilerinin Amerikan lisans öğrencilerinden daha düşük, sınav kaygısı toplam puanları ile akademik başarı ölçümleri arasında anlamlı negatif ilişki olduğunu bulmuşlardır (<http://www.sinavkaygisi.gen.tr/uzmanlar.php>).

Blankstein, Flett ve Watson (1992), sınav kaygısı ile başa çıkma eğilimleri ve problem çözme becerilerine ilişkin algıları incelemişlerdir. 125 öğrenciden oluşan bir örneklem grubuna Başa çıkma yolları Anketi, Akademik Problem Çözme Envanteri ve Durumluk ve Sürekli Sınav Kaygısı Ölçekleri uygulanmıştır. Karşılaştırmalı analizler, duygusal odaklı stratejiler ile sınav kaygısı arasında yüksek bir ilişki olduğunu, sınav kaygısı olan bireylerin daha düşük akademik problem çözme becerisi gösterdiklerini ortaya koymuştur.

Köklö (1994) , üniversite öğrencilerinin istatistiksel sınav kaygılarını cinsiyete göre karşılaştırmış ve istatistiksel sınav kaygısı toplam puanları açısından kızların puanlarının erkeklerden anlamlı düzeyde yüksek, yine duyusallık alt boyutunda da kızların puanlarının erkeklerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Kuruntu boyutunda ise kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark gözlenmemiştir (<http://www.sinavkaygisi.gen.tr/uzmanlar.php>).

King ve arkadaşları (1995), çocuklar için sınav kaygısı ölçeği (Test Anxiety Scale for Children-TASC)'ni kullanarak geniş bir ergen grubunu taramışlardır. Bu tarama sonuçlarına göre yüksek ve düşük sınav kaygısına sahip denekler çeşitli kendini anlatma (Self-Report) araçlarını doldurmuşlar ve yapılandırılmış bir klinik görüşme yapılarak veriler alınmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonunda sınav kaygısı ölçeğinde son derece yüksek puan alan ergenlerin pek çoğunun anksiyete bozuklukları

yaşadığı ortaya çıkmıştır. Yine yüksek düzeyde sınav kaygısı olan ergenlerin, kusurlu düşünce yapılarına sahip oldukları ve sınav kaygısı yüksek ergenlerin korku, anksiyete, depresyon ve çaresizlik düzeylerinin yüksek olduğu gözlenmiştir (<http://www.sinavkaygisi.gen.tr/uzmanlar.php>).

Hong (1999), yaptığı çalışmasında kabul gören iki modele göre sınav kaygısı ve algılanan zorluk seviyesinin sınav performansını final sınavından önce etkilediği gözlenmiştir. 208 öğrenciden toplanan verilerin onları direkt ve dolaylı şekilde nasıl etkilediklerini incelemek için yapısal eşitlik modellemesi kullanmıştır. Sınavın zorluğunun öğrencinin algısı üzerinde, hem bir uyarılma hem de endişe ve duygusallığı etkileyici özelliği vardır. Bu ilişkilerin derecesinde zamansal değişiklikler gözlenmiştir. Sınav anındaki ile sınav öncesi algılanan kaygı arasında zamansal açıdan farklılıklar vardır. Sınav sırasındaki algılanan kaygı sınav öncesinde algılanan kaygıya göre uyarılma üzerinde daha büyük bir etkiye neden olmaktadır. Endişe, duygusal değilse, performans ile arasında güçlü bir ters ilişki vardır. Algılanan sınav zorluğu sınav performansı üzerinde direkt bir etkiye sahip değildir. Ancak endişe ile dolaylı bir etkisi vardır. Öğrencilerin testin zorluğunu nasıl algıladıklarının sınav performanslarına etkisi direkt değildir. Ancak algılanan zorluk endişesi onların performansını etkilemektedir. Öğrencinin algıladığı test zorluğunun öneminin anlaşılması, endişenin kaygı uyandırmasını ortaya koymaktadır.

Pekrun (2001), dikkatin toplanmasında, motivasyonda ve öğrenme kalitesinde olan düşüşün sınav kaygısını ters etkilediğini ortaya koymuştur. Ortaya çıkan başarısızlık korkusunun kaygıyı tetikleyebildiği üzerinde durmuştur. Normal öğrenci popülasyonlarında sınav kaygısı, okul öncesi yıllarda başlayıp, avaraj bir yükselmeye

ilkokul yıllarında sürerek, avaraj istikrarlı ilerleme ile ilkokul sonrası devam ettiğini belirtmiştir.

Hagtvet, Man ve Sharma (2001), sınav kaygısı hakkında kişinin kendi görüşlerinin genellenabilirliğini incelemek amacıyla 60 maddelik çok yönlü envanter hazırlamışlardır. Envanter, Çek Cumhuriyeti'nin güney kesimindeki bir kentte 14-15 yaşlarındaki 766 (457 erkek – 309 kız) öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Tek ve çok değişkenli genelleştirilebilirlik analizlerinin genel bileşenler tarafından desteklenmesi kendine başvurma yetersizliği beklentilerine göre diğer başvuru yetersizliklerini önemsemektedir.

Cassady ve Johnson (2002), 168 öğrencinin katıldığı üç ders sınavında, bilişsel sınav kaygısı gibi duygusallık ve sınav erteleme konularında öğrencilerin kendilerini değerlendirmelerini ölçek olarak alarak bir çalışma yapmışlardır. Bilişsel sınav kaygısının üç ders içinde düşük sınav puanları ile ilgisi bulunmuştur. Ayrıca bilişsel sınav kaygısının eğitime uygunluğu ve sınav puanlarının düşüklüğü konusunda yüksek düzeyde ilgili olduğu saptanmıştır. Aksine ertelemeler sadece final sınavı ile ilgili olmuştur. Bilişsel sınav kaygısında cinsiyet farklılıklarının ilgisi belgelenmiştir. Fakat bu farklılıklar sınav performansı ile ilgili değildir. Sonuçta bilişsel sınav kaygısının akademik performansı negatif yönde etkilediği ortaya konmuştur.

Cassady (2004), çalışmasında bilişsel sınav kaygısının sınava hazırlık, sınav performansı ve yansıma aşamalarına olumsuz etkilerini ortaya koymaktadır. Verilerde kalımcıların mevcut sınav kaygıları, çalışma becerileri ve testlerden algılanan tehditle, performans kayıtları kullanılmıştır. Bilişsel sınav kaygısı ile öğrencilerin test puanlarına yönelik tehdit algılamaları onların çalışma becerilerini ve sınav notlarını

etkilediği ortaya konmaktadır. Yüksek kaygılar performansı kötüye götürürken, duygusallık derecesini de yükseltmiştir. Bilişsel sınav kaygısı ile mutsuzluk arasında da bir ilişki olduğu da gösterilmektedir. Sonuçlar bir süreç olarak yorumlandığında, bilişsel sınav kaygısının, sınav algısını ve öğrenme döngüsünün tüm aşamalarını etkilediği görülmüştür.

Chapell, Blanding, Silverstein, Takahashi, Newman, Gubi ve McCann (2005), çalışmalarında 4000 üniversite ve 1414 Master öğrencisi üzerinde sınav kaygısı ve akademik performans arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Sonuçlarda iki grupta da sınav kaygısı ve yılsonu ortalaması arasında az ve ters bir ilişki ortaya çıkmıştır. Sınav kaygısı az olan üniversite öğrencilerde avaraj B+ iken yüksek sınav kaygısı yaşayan öğrencilerde avaraj B çıkmıştır. Düşük sınav kaygısı olan master yapan kız öğrenciler, yüksek sınav kaygısı olan kız öğrencilere göre daha yüksek yıl ortalaması almışlardır. Fakat yüksek ve alçak sınav kaygısı olan erkek master öğrencilerin yıllık ortalamalarında bir fark görülmemiştir. Kız üniversite öğrencileri ve ayrıca master öğrencileri, erkeklerden daha fazla sınav kaygısı duyup daha yüksek yıllık ortalamalar almışlardır.

Doris (2006) çalışmasında, yüksek sınav kaygısı duyan ilkokul öğrencilerinin sınav başarısızlığı durumunda kendilerini suçlama eğilimlerini hesaplamaya çalıştı. Genel hipotezi ise yüksek sınav kaygısı duyanlar kendilerini sınav kaygısı duymayanlara göre daha fazla suçlarlar şeklinde idi. Genel sonuç hipotezi desteklemektedir.

Pozo (2008), 205 lise son sınıf öğrencisinin matematik sınavı öncesi ve sonrası sınav kaygısı için davranış ve fizyolojik düzeyini sistematik olarak incelemek amacıyla araştırma yapmıştır. Akademik endişeleri, bilgisayarda ortamında Stroop modelinin duygusal versiyonu uygulanarak okul kaygıları değerlendirildi. Stroop çalışmasında öğrencilerin matematik dersinin ilk sınavı öncesi ve sonrasında kan basıncı ve nabızlarını kaydederek ölçüldü. Sınav genel sonuçları sınav kaygısı sonuçlarıyla ters orantılı sonuçlar verdi. En iyi notlar ise orta dereceli kaygı duyanlardan çıktı

(<http://sparta.javeriana.edu.co/psicologia/publicaciones/actualizarrevista/archivos/V07N03A12.pdf>).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde sırasıyla araştırmanın modeli, çalışma grubu, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, veri toplama işlemi ve veri çözümleme yöntemleri açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sınav kaygı düzeylerinin, sınav kaygı düzeyleri ile; cinsiyet, öğrenim görülen bölge, kardeş sayısı, özel ders alma durumu, kolej sınavına katılım durumu, kolej deneme sınavlarına katılım sıklığı, sosyal aktivitelere katılım durumuna göre anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenmesinin amaçlandığı bu araştırma tarama modelinde betimsel bir araştırmadır.

Tarama araştırmaları; geniş kitlelerin görüşlerini, özelliklerini betimlemeyi hedefleyen araştırmalardır. Tarama araştırmalarının amacı genellikle araştırmanın konusu ile ilgili var olan durumun fotoğrafını çekerek bir betimleme yapmaktır. Bu amaca yönelik olarak araştırmalarında genellikle geniş bir kitleden araştırmacı tarafından belirlenen cevap seçenekleri kullanılarak bilgi toplanır (Büyüköztürk Şener, 2008).

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Güzelyurt, Girne, Lefkoşa bölgelerindeki devlet okullarında öğrenim gören 4. ve 5. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubu olarak bu bölgelerdeki okulların seçilmesinde araştırmacının Güzelyurt bölgesinde çalışması nedeniyle, ulaşım, zaman ve ekonomik kaynakların kullanımındaki kolaylıklar etkili olmuştur. Araştırmaya bu bölgelerdeki 42 ilköğretim okulu 4. ve 5. sınıf öğrencileri katılmıştır. Araştırmanın yürütüldüğü ilköğretim okullarının isimleri çizelge 1’de verilmiştir.

Çizelge1. Araştırmanın Gerçekleştirildiği Bölgeler ve İlkokulların İsimleri

LEFKOŞA BÖLGESİ	GÜZELYURT BÖLGESİ	GİRNE BÖLGESİ
<ul style="list-style-type: none"> • Arabahmet • Atatürk • Ç.Cumhuriyet • Gelibolu • Necati Taşkın • 9 Eylül • Şht.Doğan Ahmet • Şht. Ertuğrul • Şht. Tuncer • Şht. Yalçın • Alayköy • Balıkesir -Meriç • Değirmenlik • Düzova - Cihangir • Dr.Fazıl Küçük • Gönyeli • Haspolat • Şht.Mehmet Eray	<ul style="list-style-type: none"> • Özgürlük • Kurtuluş • Aydınköy • B.Fikri Karayel • Doğancı • Gemikonağı • Lefke İstiklal • Serhatköy • Yedidalga • Yeşilyurt • Zümrütköy	<ul style="list-style-type: none"> • 23 Nisan • Şht. Hasan Cafer • Ağırdağ - Dağyolu • Alsancak • Ç.Aysun (Çamlıbel) • Çatalköy • Dikmen • Esentepe • Karaoğlanoğlu • Karşıyaka • Lapta • M.Boransel • Tepebaşı

2010-2011 öğretim yılında bu okullarda öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinin toplam sayısı 1939, 5. sınıf öğrencilerinin toplam sayısı 2011'dir. Evrenin tamamı araştırmaya dahil edilmemiş, araştırma çalışma grubu ile yürütülmüştür. İlköğretim öğrencileri ile KGS sınavı ile ilgili olarak daha önce çalışma yapılmadığı için bu grupta evreni temsil edebilecek büyüklük olan % 10'dan daha fazla sayı ile yapılmıştır. Okullardan öğrenci seçimi rastgele örnekleme tekniği kullanılarak yapılmıştır. Bu işlemler sonucunda her okulun 4. sınıf öğrencilerinden 15, 5. sınıf öğrencilerinden 15 öğrenci seçilmiştir. Araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 1070 öğrenci araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Gruptaki öğrencilerin 537'si kız, 533'ü erkektir.

3.2. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Çalışmada araştırmacı tarafından hazırlanan ve demografik bilgileri sorgulayan kişisel anket formu ve Baltaş ve Baltaş (1986) tarafından geliştirilen Sınav Kaygısı Ölçeği olmak üzere 2 veri toplama aracı kullanılmıştır.

3.2.1. Kişisel Bilgi Formu

15 maddeden oluşan bilgi formu kendilerine ve ailelerine ilişkin temel sosyo demografik özelliklerin yanı sıra kolej giriş sınavına ilişkin bazı bilgileri araştırmaya yöneliktir. Araştırmacı tarafından hazırlanan bilgi formu öğrencilerin tanımlayıcı

özelliklerini ortaya çıkarmayı amaçlayan 11 soru yer almaktadır. Bilgi formu ek 1’de verilmiştir.

3.2.2.Sınav Kaygısı Ölçeği

Sınav kaygısını ölçmek amacıyla Baltaş ve Baltaş tarafından hazırlanan Sınav Kaygısı Ölçeği izin alarak kullanılmıştır. Cevaplar Evet, Kısmen ve Hayır olarak değerlendirilmiştir. Toplam 50 maddelik ölçek; KKTC’de geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapıldıktan sonra 27 maddelik ölçek haline dönüştürülerek uygulama yapılmıştır. Sınav kaygısı ölçeği ek 2’de verilmiştir.

3.2.3. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Araştırma öncesinde esas gruba ölçek uygulanmadan önce; ölçek her bölgeden tarafsız olarak seçilen toplam 220 kişilik 4. ve 5. sınıf öğrenci grubuna uygulanmıştır. Güzelyurt ilçesinden Yeşilyurt İlkokulu ve Gemikonağı İlkokulu, Lefkoşa ilçesinden Alayköy İlkokulu ve Girne ilçesinde bulunan Çamlıbel Aysun İlkokulu’nda Aralık ayında uygulanmıştır. Uygulanan ölçek ek 3’te verilmiştir.

Taslak ölçek uygulandıktan sonra, ölçeği oluşturan maddelerin geçerliğine kanıt sağlayabilmek için madde puanları ve toplam ölçek puanları arasında Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı hesaplanmıştır. Madde-Toplam Korelasyonu’nun pozitif ve yüksek olması, maddelerin benzer davranışları örneklediğini ve testin iç-tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2005). Ölçeğin yapı geçerliğine kanıt sağlamak ve ölçeğin faktör yapısını incelemek için değişkenler arasındaki ilişkiyi temel alan açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi, aynı yapı ya da niteliği ölçen değişkenleri bir araya toplayarak ölçmeyi

az sayıda faktör ile açıklamayı amaçlayan bir istatistiksel tekniktir. Faktör analizinde, ölçekte yer alan bir maddenin tanımlanan bir faktör altında yer alıp almaması, o faktörle olan ilişkisini gösteren yük değerinin yüksek olmasına bağlıdır. Bir faktörde yüksek yük değerini veren maddeler faktörün tanımladığı yapıyı ölçen maddeler olarak adlandırılır. Madde yük değerinin 0.45 veya daha yüksek olması seçim için iyi bir ölçüttür. Ancak, uygulamada az sayıda madde için bu sınırdan değeri 0.30'a kadar indirilebilmektedir. Ölçeğin faktör yapılarını tanımlamak üzere açımlayıcı faktör analizinde faktör çıkartma tekniği olarak da bilinen Temel Bileşenler Analizi (principal component analysis-PCA); döndürme tekniği olarak da, faktörler arasındaki ilişkinin 0.20'nin üstünde olduğu durumlarda kullanılması önerilen bir eğik döndürme yöntemi olan "Direct Oblimin" tercih edilmiştir. Eğik döndürme sonrasında maddelerin tek bir faktörde yüksek yük değerine, diğer faktörde ise düşük yük değerine sahip olması koşulu aranmış ve bir maddenin faktörlerdeki en yüksek iki yük değerleri arasındaki farkın en az 0.10 olmasına dikkat edilmiştir. Bu koşulu sağlamayan faktörler binişik madde olarak tanımlanmış ve ölçekten çıkarılmıştır. Ayrıca, öz değeri 1'den büyük olan faktörler üzerinde işlem yapılmıştır (Büyüköztürk, 2005). Ölçeği oluşturacak maddeleri belirlemek amacıyla, ölçeğin her bir maddesinin madde toplam test korelasyonları ve *Cronbach alfa* iç tutarlık katsayısı hesaplanmıştır.

Yapı Geçerliliği

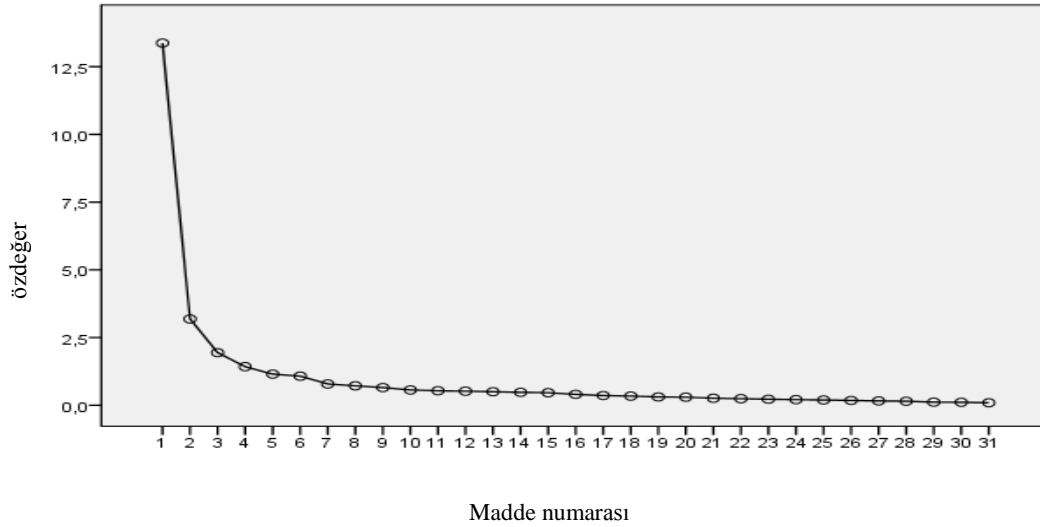
Ölçeğinin Temel Bileşenler Analizinde *Kaiser-Meyer-Olkin* (KMO) değeri 0.92 olarak hesaplanmıştır. Büyüköztürk (2005), verilerin faktör analizine uygunluğu için KMO değerinin 0.60'dan yüksek çıkmasını önermektedir. Bu çalışmada da elde edilen KMO değeri 0.60'ın oldukça üzerinde olduğu için elde edilen verilerin faktör

analizi için uygun olduğu söylenebilir. Parametrik çoğu yöntemi kullanabilmek, ölçülen özelliğin evrende normal dağılıma sahip olmasına bağlıdır. *Barlett* testi verilerin çok değişkenli normal dağılımdan gelip gelmediğini kontrol etmek için kullanılabilir istatistiksel bir tekniktir. Bu test sonucunda elde edilen Kay-kare test istatistiğinin anlamlı çıkması verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiğinin göstergesidir. Çalışmada *Barlett* testi sonucunda elde edilen *Barlett* değeri anlamlı bulunmuştur [$\chi^2=5184.183$, $p=0.00$]. Faktör analizi sürecinde ölçekteki maddelerin altı faktör altında toplandığı görülmüştür. Büyüköztürk (2002)'e göre çizgi grafiğinde yüksek ivmeli, hızlı düşüşler önemli faktör sayısını verir. Yatay çizgiler ise varyansı açıklama katkısını birbirine yakın olduğunu gösterir.

Bu bağlamda grafik 1'deki çizgi grafiği incelenebilir.

Grafik 1:

Faktör Öz Değerlerine İlişkin Birinci Analiz Ait Scree Plot Dağılım Grafiği

Grafik 1'de de görüldüğü gibi 1. faktörden sonra yüksek ivmeli bir düşüş görülmektedir. İkinci ve üçüncü faktörlerde ise birinci faktöre nazaran da yumuşak bir

düşüş gözlenmektedir. Üçüncü faktörden sonraki faktörlerde ise yatay bir eğilim gözlenmektedir. Bu yatay eğilim ise üçüncü faktörden sonraki faktörlerin varyansı açıklama katkısının birbirine yakın olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda ölçeğin 3 faktörlü bir yapı oluşturduğuna kanat getirilmiştir.

Bu üç faktöre ilişkin öz değerler, varyans yüzdeleri ve toplam varyans yüzdeleri tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. *Faktör Analizi Sonucu Faktörlere İlişkin Elde Edilen Değerler*

Faktör	Özdeğer	Varyans Yüzdesi	Toplam Varyans Yüzdesi
1	10.65	%42.61	%42.61
2	2.96	%11.83	%54.44
3	1.76	%7.04	%61.48

Tablo 1 incelendiğinde öz değer farkı birden büyük üç faktör olduğu görülmektedir. Bu sayısal veriler da şekil 1’de açıklanan çizgi grafiğini desteklemektedir. Elde edilen 3 faktörün birlikte toplam varyansın %61.48’ini açıklamaktadır.

Ölçeğin faktör analiz çözümlemesine ilişkin sonuçlar *Direct Oblimin Eğik Döndürme Yöntemi* kullanılarak uygulanan temel bileşenler analizi sonucunda, ölçeğin yapısına uymayan ya da birden fazla faktöre yük veren yirmi üç madde ölçekten çıkarılmıştır (2, 4, 5, 6, 7, 12, 14, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 28, 29, 34, 39, 41, 42, 44, 47, 48, 50). Geriye kalan 27 madde öz değeri 1’in üzerinde olan üç alt faktöre sahip bir yapı oluşturmuştur.

3.3. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Uygulama öncesi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Ve Kültür Bakanlığı İlköğretim Dairesi Müdürlüğü'ne yazılı izin başvurusu yapılmış ve 13 Aralık 2010 tarihli ve 35/10/1B- 1522 sayılı yazı ile resmi izin alınmıştır. Alınan resmi izin ek 4'te verilmiştir.

Veri toplama işlemi Mart 2011- Mayıs 2011 tarihleri arasında ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Uygulama, her ölçeğin başında yazan yönergelerin deneğe okunmasından sonra, deneğin maddeleri kendisinin okuyup yanıtlaması şeklinde yapılmıştır. Uygulamalar ders esnasında sınıf ortamında yapılmıştır. Her bir deneğin ölçekleri yanıtlaması yaklaşık 20 - 25 dakika sürmüştür.

3.4. Verilerin Çözümlemesi Ve Yorumlanması

Verilerin toplanması işlemi tamamlandıktan sonra anketler tek tek incelenmiştir. İnceleme sonucu boş bırakılan, yanlış ve eksik doldurulan 14 anket araştırma dışı bırakılmıştır. Elde edilen veriler SPSS (Statistical Programme for Social Science) programına yüklenip istatistiksel işlemlere başlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde ilköğretim 4. ve 5.sınıf öğrencilerinin kişisel bilgi formu ve sınav kaygısı formuna verdikleri cevaplar doğrultusunda çeşitli değişkenlere göre sınav kaygı düzeylerini belirlemek için yapılan analiz işlemlerine yer verilmiştir.

4.1. Öğrenciler Hakkında Kişisel Bilgiler

Uygulamanın yapıldığı öğrenci grubunun kişisel bilgi formundan elde edilen verilere göre demografik özellikleri; devam ettiği okulların bölgelere göre dağılımı, öğrenim gördükleri sınıf, cinsiyet, kardeş sayısı, özel derse (etüt merkezine, dershaneye vs.) gidip gitmeme durumu, ders dışında yaptıkları sosyal aktiviteler ile ilgili bilgiler için frekans hesaplaması yapılmıştır.

Öğrencilerin ilçelere göre dağılımını gösteren betimsel veriler tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin İlçelere Göre Dağılımı

İlçeler	(%)
Lefkoşa	% 45.5
Girne	% 31.9
Güzelyurt	% 22.6
Toplam	% 100

Tablo 2’de görüldüğü gibi; araştırmaya Lefkoşa bölgesinden katılan 487 öğrenci çalışma grubunun % 45.5’ini, Girne bölgesinden katılan 341 öğrenci % 31.9’unu, Güzelyurt bölgesinden katılan 242 öğrenci % 22.6’sını meydana getirmektedir.

Öğrencilerin sınıflara göre dağılımını içeren betimsel veriler tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

Cinsiyet	4.sınıf	5.sınıf
Kız	271	266
Erkek	260	273
Toplam	531	539

Tablo 3'te görüldüğü üzere araştırmaya 531 4. sınıf, 539 5. sınıf öğrencisinin katılmıştır.

Öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Erkek	533	50.2
Kız	537	49.8

Tablo 4'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan 537 kız öğrenci çalışma grubunun % 50.2'sini, 533 erkek öğrenci ise % 49.8'ini meydana getirmektedir.

Öğrencilerin kardeş sayıları tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Kardeş Sayısı

Kardeş sayısı	N
1	481
2	250
3	163
4 ve üzeri	92
Yok	84
Toplam	1070

Tablo 5’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan 1070 öğrencinin 481’inin bir, 250 öğrencinin 2, 163 öğrencinin 3, 92 öğrencinin 4 ve 4’ten fazla sayıda kardeşi olduğu ve 84 öğrencinin kardeşinin olmadığı sonucu çıkarılmaktadır

Öğrencilerin özel ders alma durumuna göre dağılımını gösteren betimsel veriler tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Özel Ders Alma Durumuna Göre Dağılımı

	Özel ders alan	Özel ders almayan
4.sınıf	271	260
5.sınıf	195	344
Toplam	466	604

Tablo 6’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan 1070 öğrencinin 466’sı özel ders almakta, 604’ü özel ders almamaktadır.

Öğrencilerin aktivite yapma durumunu gösteren betimsel veriler tablo 7’te verilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin Herhangi Bir Aktivite Yapma Durumu

Sınıf	Aktivite yapan	Aktivite yapmayan
4.sınıf	126	405
5.sınıf	195	344
Toplam	411	659

Tablo 7’de görüldüğü gibi öğrencilerinin 411’inin herhangi bir aktivite yapmakta, 659’unun ise düzenli olarak herhangi bir aktiviteye katılmamaktadır.

Öğrencilerin yaptıkları aktivitelerin bölgelere göre dağılımını içeren betimsel veriler tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Öğrencilerin Yaptıkları Aktivitelerin Bölgelere Göre Dağılımı

Aktivite	Lefkoşa	Girne	Güzelyurt	Toplam
Futbol	49	60	25	134
Halk Dans	55	29	46	130
Basketbol	30	24	11	65
Modern Dans	9	-	16	25
Hentbol	9	8	-	17
Yüzme	10	5	-	15
Tenis	6	7	2	15
Voleybol	1	2	6	9
Badminton	1	-	-	1
Toplam	170	135	106	411

Tablo 8’de görüldüğü gibi sosyal aktivite yapan 411 öğrencilerin 134’ü futbol, 130’u halk dansları, 65’i basketbol, 25’i modern dans, 17’si hentbol, 15’i yüzme, 15’i tenis, 9’u voleybol, 1’i badminton ile aktiviteleri ile uğraşmaktadır.

Öğrencilerin sınıflara göre kolej sınavına katılım durumunu gösteren betimsel veriler tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin Sınıflara Göre Kolej Sınavına Katılım Durumu

Sınıf	Katılacak %	Katılmayacak %
4.sınıf	65.6	34.4
5.sınıf	72.4	27.6

Tablo 9'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan 4. sınıf öğrencilerin % 65.6 sı 5. sınıf öğrencilerin % 72.4'ü kolej sınavına katılmıştır.

4. sınıf öğrencilerinin cinsiyete göre kolej sınavına katılım durumu tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. 4. sınıf Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Kolej Sınavına Katılım Durumu

Cinsiyet	Kolej Sınavına Katılım %		Toplam
	Evet	Hayır	
Kız	70.1	29.9	% 100
Erkek	60.7	39.3	% 100

Tablo 10'da görüldüğü gibi; araştırmaya katılan 4. sınıfta öğrenim gören kızların % 70.1'i, erkeklerin ise % 60.7'si sınava katılmıştır.

5.sınıf öğrencilerinin cinsiyete göre kolej deneme sınavına katılım durumu tablo 11’da verilmiştir.

Tablo 11. 5. Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Kolej Sınavına Katılım Durumu

Cinsiyet	Kolej Sınavına Katılım %		Toplam
	Evet	Hayır	
Kız	% 69.5	% 30.5	% 100
Erkek	% 75.1	% 24.9	% 100

Tablo 11’de görüldüğü gibi 5. sınıf kız öğrencilerin % 69.5’i kolej giriş sınavına katılacak, % 30.5’i katılmayacaktır. Erkek öğrencilerin ise % 75.1’i sınava katılacak, % 24.9’u katılmamıştır.

Öğrencilerin kolej sınavına katılma kararında etkili olan kişilerle ilgili betimsel veriler tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12 . Öğrencilerin Kolej Sınavına Katılma Kararında Etkili Olan Kişilere Göre Dağılımı

Kişi	N	%
Anne	292	27.3
Baba	174	16.3
Öğretmen	50	4.7
Kendi	342	32.1
Arkadaşı	54	5.0

Tablo 12’de görüldüğü gibi öğrencilerinin kolej sınavına katılma kararında en fazla etkili olan kişi % 27.3 ile annelerdir.

Öğrencilerinin kolej deneme sınavına katılım durumu tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13 . Öğrencilerin Sınıflara ve Cinsiyete Göre Kolej Deneme Sınavına Katılım Durumu

Cinsiyet	Katılım %		Toplam
	Evet	Hayır	
4.sınıf	% 48.9	% 51.1	% 100
5.sınıf	% 66.0	% 44.0	% 100

Tablo 13'te görüldüğü gibi 4.sınıf öğrencilerin % 48.9'u, 5. sınıf öğrencilerinin % 66'sı kolej deneme sınavlarına katılmıştır. 4. sınıf öğrencilerinin % 51.1'i ve 5. sınıf öğrencilerinin % 44'ü deneme sınavlarına katılmamıştır.

4.sınıf öğrencilerinin kolej deneme sınavlarına katılım sıklığı ile ilgili betimsel veriler tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14. 4.sınıf Öğrencilerinin Kolej Deneme Sınavına Katılım Sıklığı

Katılım sıklığı	%
1 ve 2 kez	36.1
3’ten fazla	13.6
Hiç	50.3
Toplam	100.0

Tablo 14’de görüldüğü gibi 4. sınıf öğrencilerinin % 36.1’i kolej deneme sınavına 1 veya 2 kez, % 13.6’sı 3’ten fazla katılmıştır. % 50.3’ü ise hiç katılmamıştır.

5.sınıf öğrencilerinin kolej deneme sınavlarına katılım sıklığı ile ilgili betimsel veriler tablo 15'te verilmiştir.

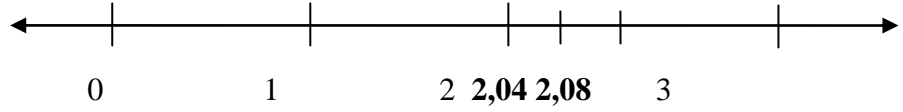
Tablo 15. 5.sınıf Öğrencilerinin Kolej Deneme Sınavına Katılım Sıklığı

Katılım sıklığı	%
1 ve 2 kez	32.6
3'ten fazla	33.6
Hiç	33.8
Toplam	100.0

Tablo 15'te görüldüğü gibi 5. sınıf öğrencilerinin % 32.6'sı kolej deneme sınavına 1 veya 2 kez, % 33.6'sı 3'ten fazla katılmıştır. % 33.8'i ise hiç katılmamıştır.

4.2. 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sınav kaygı düzeyleri nedir?

4.sınıf öğrencilerinin sınav kaygı düzeyleri ortalaması 2,08; 5. sınıf öğrencilerin ise 2,04'tür. 4. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri 5. sınıf öğrencilerinden daha yüksektir.

5.sınıf 4.sınıf

4.3. 4. ve 5.sınıf öğrencilerinin sınav kaygı düzeyleri arasında fark var mıdır?

Sınav kaygı düzeylerinin sınıflara göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız t - testi analizi kullanılmıştır. Tablo 16'da sınav kaygı düzeylerinin sınıflara göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili betimsel veriler verilmiştir.

Tablo 16. Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeylerinin Sınıflara Göre Dağılımı İle İlgili Sonuçlar

Sınıf	N	$\bar{X}$	SS	Sd	T	P	Açıklama
4.sınıf	531	2.08	.29	1.06	2.31	.021	p<0.05
5.sınıf	539	2.04	.27				

Tablo 16'da görüldüğü gibi, 4.sınıf öğrencilerin kaygı düzeyleri ($\bar{X}$ =2.08, SS=.29) 5.sınıf öğrencilerin kaygı düzeylerinden ($\bar{X}$ =2.04, SS=.27) daha yüksek ve aralarında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur (t=2.31, p<0.05).

4.sınıf ilköğretim öğrencileri için yeni bir dönemin başlangıcıdır. Bu dönemde artan ders sayıları ile değişen ve yoğunlaşan eğitim programı öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin artmasına sebep olmaktadır şeklinde yorumlanabilir. Araki (1992), Japon okullarında sınav kaygısının gelişimini ve akademik başarı üzerindeki etkisini incelediği araştırmasında kaygı eğrisinin ilkokul 4. sınıfta en yüksek noktaya ulaştığını saptamıştır. Ayrıca 4. sınıf öğrencilerinin yaşadığı yüksek kaygı; onların kolej giriş sınavına ve SBS ilk kez girecek olmaları, kendilerini sınava hazır hissetmemeleri, hızlı soru çözme yeteneklerinin gelişmemiş olması ve konuların tamamlanmamış olmasına bağlanabilir. Dereli (2003) 11. sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmasında öğrencilerin sınav kaygısını; kendini sınava hazır hissetmeme, sınava yeterince hazırlanamama, sınavda soruları yetiştirememe korkusu, hızlı soru çözememe, eksik konuların olması, hedefin başarıdan yüksek olması gibi nedenlere bağladıklarını saptamıştır.

4.4. Kolej sınavına katılacak 4. sınıf öğrenciler ile katılmayacak öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri arasında fark var mıdır?

Kolej sınavına katılacak 4. sınıf öğrenciler ile katılmayacak öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri arasında fark olup olmadığını belirlemek için bağımsız t-testi analizi kullanılmıştır. Kolej sınavına katılacak 4. sınıf öğrenciler ile katılmayacak öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ile ilgili betimsel veriler tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. 4.sınıf Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeyleri ile Sınava Katılım Durumu Arasındaki İlişki

Katılım	N	$\bar{X}$	SS	Sd	T	P	Açıklama
Evete	348	2.05	.29	384	-3.46	.001	p<0.05
Hayır	183	2.14	.28				

Tablo 17’de görüldüğü gibi, sınava katılmayacak 4.sınıf öğrencilerin kaygıları ($\bar{X}$ =2.14, SS=.28) sınava katılacak olan öğrencilerin kaygılarından ($\bar{X}$ =2.05, SS=.29) daha yüksek ve anlamlı farklılık bulunmuştur (t=-3.42, p<0.05).

4. sınıf öğrencilerinden sınava katılmayacak öğrencilerin sınav kaygısı yüksek olması sınava katılmamalarında bir etken olarak yorumlanabilir.

4.5. Kolej sınavına katılacak 5. sınıf öğrenciler ile katılmayacak öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri arasında fark var mıdır?

Kolej sınavına katılacak 5. sınıf öğrenciler ile katılmayacak öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri arasında fark olup olmadığını belirlemek için bağımsız t-testi analizi kullanılmıştır. Kolej sınavına katılacak 5. sınıf öğrenciler ile katılmayacak öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ile ilgili betimsel veriler tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18. 5.sınıf Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeyleri ile Sınava Katılım Durumu Arasındaki İlişki

Katılım	N	$\bar{X}$	SS	sd	t	P	Açıklama
Evvet	390	2.02	.27	280	-3.8	.000	p<0.05
Hayır	149	2.11	.26				

Tablo 18’de görüldüğü gibi, sınava katılmayacak 5. sınıf öğrencilerin kaygı düzeyleri ($\bar{X}$ =2.11, SS=.26) sınava katılacak olan öğrencilerin kaygı düzeylerinden ($\bar{X}$ =2.02, SS=.27) daha yüksek ve aralarında anlamlı farklılık bulunmuştur (t=-3.8, p<0.05).

Sınava katılmayacak olan öğrencilerin daha fazla sınav kaygısı yaşamaları sınava katılmama kararı almalarının bir nedeni olarak yorumlanabilir.

4.6. Koleje giriş sınavına hazırlanan 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sınav kaygı düzeyleri; cinsiyete, bölgeye, kardeş durumuna, özel ders alma durumuna, kolej deneme sınavına girme durumuna ve sıklığına, katıldığı sosyal aktivitelere göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

- *4.sınıf Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeylerinin Cinsiyete Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı İle İlgili Sonuçlar*

4.sınıf öğrencilerinin sınav kaygı düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız t - testi analizi kullanılmıştır. Tablo 19’da öğrencilerin cinsiyetlerine göre sınav kaygı düzeyleri ile ilgili betimsel veriler verilmiştir.

Tablo 19. 4.sınıf Öğrencilerin Cinsiyet İle Sınav Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	Sd	T	P	Açıklama
Kız	271	2.07	.30	527	-1.273	.02	p<0.05
Erkek	260	2.10	.28				

Tablo 19’da görüldüğü gibi, erkek öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ($\bar{X}$ =2.10, SS=.30) kız öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinden ($\bar{X}$ =2.07, SS=.28) daha yüksek ve aralarında anlamlı farklılık bulunmuştur (t=-1.273, p<0.05).

Araştırmanın bu sonucu Civil (2008) yaptığı araştırma sonucu ile örtüşmemektedir. Civil (2008), OKS sınavının ilköğretim 8. sınıf öğrencileri

üzerindeki etkisini incelediği araştırmanın sonucuna göre kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla sınav kaygısı yaşadığı ortaya çıkmıştır.

- *5.sınıf Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeylerinin Cinsiyete Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı İle İlgili Sonuçlar*

5. sınıf öğrencilerinin sınav kaygı düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız t - testi analizi kullanılmıştır. Tablo 20’de öğrencilerin cinsiyetlerine göre sınav kaygı düzeyleri ile ilgili betimsel veriler verilmiştir.

Tablo 20. 5.sınıf Öğrencilerin Cinsiyet İle Sınav Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	Sd	T	P	Açıklama
Kız	266	2.05	.28	537	.476	.63	p>0.05
Erkek	273	2.04	.27				

Tablo 20’de görüldüğü gibi, erkek öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ($\bar{X}$ =2.04, SS=.28) ile kız öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri birbirine yakın ($\bar{X}$ =2.05, SS=.27) ve aralarında anlamlı bir farklılık görülmemektedir (t=.476, p>0.05).

Bu sonuç İzgi (2007)’nin yaptığı araştırma sonucu ile tutarlılık göstermektedir. Çünkü İzgi, ilköğretim 8. sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada cinsiyete göre sınav kaygısı arasında anlamlı bir farka rastlamamıştır. Ayrıca Gündoğdu (1994) ilköğretim sınıfı 6. sınıf öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmada sınav kaygısının cinsiyete göre değişmediğini saptamıştır. Akman, İzgi, Bağçe ve Akıllı

(2007) ilköğretim 2. Kademe öğrencileri ile yaptığı çalışmada sınav kaygısı ile cinsiyet ilişkilerine bakılmış ve aralarında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

- 4. sınıf öğrencilerin sınav kaygı ölçeğinden aldıkları puanların öğrenim gördükleri okulun bulunduğu bölgeye göre elde edilen sonuçlar

4.sınıf öğrencilerin sınav kaygı ölçeğinden aldıkları puanların öğrenim gördükleri okulun bulunduğu bölgeye göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (One Way- ANOVA) uygulanmıştır. Tablo 21’de 4. sınıf öğrencilerin bölgelere göre dağılımı ile ilgili betimsel veriler verilmiştir.

Tablo 21. 4. sınıf Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeylerinin Bölgelere Göre Dağılımı

Bölge	N	$\bar{X}$	SS
Lefkoşa	244	2.08	.27
Girne	166	2.07	.27
Güzelyurt	121	2.17	.33
Toplam	531	2.08	.29

Tablo 21’de görüldüğü gibi, öğrencilerin bölgelere göre sınav kaygı düzeylerinin azdan çoğa doğru sıralaması; Girne ($\bar{X} = 2.07$, $SS = .27$), Lefkoşa ($\bar{X} = 2.08$, $SS = .27$) ve Güzelyurt ($\bar{X} = 2.17$, $SS = .33$) şeklindedir.

4.sınıf öğrencilerin bölgelere göre sınav kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için Dunnett's C testi yapılmıştır.

Tablo 22. 4.sınıf Öğrencilerin Bölgelere Göre Sınav Kaygı Puanlarının ANOVA Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Açıklama p>0.05
Kaygı Toplam	Gruplararası	1.637	2	.82	10.01	.000	Lefkoşa-Girne Lefkoşa-Güzelyurt Girne-Güzelyurt
	Gruplarıçi	43.167	528				
	Toplam	44.805	530				

Tablo 22'de görüldüğü gibi, sınav kaygı düzeyleri açısından bölgeler arasında anlamlı bir fark olduğu göstermektedir, $F(2, 528) = 10.01$, $p < 0.05$. bölgeler arası farkların hangi bölgelerde olduğunu bulmak amacıyla yapılan Dunnett's C testinin sonuçlarına göre; Lefkoşa ($\bar{X} = 2.08$, $SS=.27$) bölgesindeki öğrencilerin sınav kaygıları Girne ($\bar{X} = 2.07$, $SS=.27$) bölgesindeki öğrencilerden daha fazla; Güzelyurt ($\bar{X} = 2.17$, $SS=.33$) bölgesindeki öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri Lefkoşa ve Girne bölgelerinden daha fazla olduğu görülmüştür.

- 5. sınıf öğrencilerin sınav kaygı ölçeğinden aldıkları puanların öğrenim gördükleri okulun bulunduğu bölgeye göre elde edilen sonuçlar

5.sınıf öğrencilerin sınav kaygı ölçeğinden aldıkları puanların öğrenim gördükleri okulun bulunduğu bölgeye göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (One Way- ANOVA) uygulanmıştır. Tablo 23'te 5. sınıf öğrencilerin bölgelere göre dağılımı ile ilgili betimsel veriler verilmiştir.

Tablo 23. 5.sınıf Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeylerinin Bölgelere Göre Dağılımı

Bölge	N	$\bar{X}$	SS
Lefkoşa	243	2.04	.28
Girne	175	2.06	.26
Güzelyurt	121	2.01	.27
Toplam	539	2.04	.27

Tablo 23'te görüldüğü gibi, öğrencilerin bölgelere göre sınav kaygı düzeyleri sıralaması; Girne ($\bar{X} = 2.06$, $SS=.26$) Lefkoşa ($\bar{X} =2.04$, $SS=.28$) ve Güzelyurt ($\bar{X} =2.01$, $SS=.26$) şeklindedir. Kaygı düzeyi en yüksek olan bölge Girne bölgesi olarak saptanmıştır. Kaygı düzeyi en düşük bölge Güzelyurt olarak saptanmıştır.

5.sınıf öğrencilerin bölgelere göre sınav kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için Dunnett's C testi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 24'te verilmiştir.

Tablo 24. 5.sınıf Öğrencilerin Bölgelere Göre Sınav Kaygı Puanlarının ANOVA Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Açıklama
Kaygı Toplam	Gruplararası	.130	2	.65	.877	.417	p>0.05
	Gruplarıçi	39.62	536				
	Toplam	39.75	538				

Tablo 24'te görüldüğü gibi, sınav kaygı düzeyleri ile bölgeler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır, $F(2, 536)=0.65$, ($p=0.417$, $p>0.05$).

- 4. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri kardeş sayısına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan analiz sonuçları

4.sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri kardeş sayısına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi analizi uygulanmıştır. 4. sınıf öğrencilerin sınav kaygı ölçeğinden aldıkları puanların kardeş sayısına göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren betimsel veriler tablo 25'te verilmiştir.

Tablo 25. 4.sınıf Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeylerinin Kardeş Sayısı İle İlişkisi

Kardeş Sayısı	N	$\bar{X}$	SS	Sd	T	P	Açıklama
1	239	2.06	.31	370	-1.02	.308	p>0.05
1'den fazla	133	2.09	.29				

Tablo 25'te görüldüğü gibi, birden çok kardeşi olan öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ($\bar{X}$ =2.09, SS=.29) bir kardeşi olan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinden yüksek ($\bar{X}$ =2.06, SS=.31) ve aralarında anlamlı bir farklılık görülmemektedir (t=-1.02, p>0.05).

Birden çok kardeşe sahip olmak öğrencilerin sınav kaygı düzeyini artırmaktadır. Çocuğun tek çocuk olması veya kardeşinin olması onun kaygı düzeyini etkileyebilmektedir. Kardeş sayısı arttıkça çocuk anne-babasının ilgisini, odasını, eşyalarını, oyuncaklarını, harçlığını paylaşmak zorunda kalmaktadır. Kardeşlerine ters davranabilir ve tartışmalar yaşanabilir. Bu koşullar da onun kaygı seviyesinin

yükselmesine yol açabilir. Kardeşler arası kıskançlıklar, çekemezlilikler, anne-babanın ilgisini paylaşamama kaygı oluşumuna temel teşkil edebilir (Alisinanoğlu ve Ulutaş 2000). Artan kaygı sınav kaygısına da etki edebilmektedir.

- 5. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri kardeş sayısına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan analiz sonuçları

5.sınıf öğrencilerin sınav kaygı ölçeğinden aldıkları puanların kardeş sayısına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi analizi uygulanmıştır. Tablo 26'da 5. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin kardeş sayısı ile ilişkisi ile ilgili betimsel veriler verilmiştir.

Tablo 26. 5.sınıf Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeylerinin Kardeş Sayısı İle İlişkisi

Kardeş Sayısı	N	$\bar{X}$	SS	sd	T	P	Açıklama
1	242	2.01	.28	238	-2.18	.030	p<0.05
1'den fazla	117	2.08	.27				

Tablo 26'da görüldüğü gibi, birden çok kardeşi olan öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri puanları ($\bar{X}$ =2.08, SS=.27) bir kardeşi olan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinden yüksek ($\bar{X}$ =2.01, SS=.28) ve aralarında anlamlı bir fark görülmektedir (t=-2.18, p<0.05) .

Birden çok kardeşe sahip olmak öğrencilerin sınav kaygı düzeyini artırmaktadır. Araştırmanın bu sonucu Pazarlı (2009)'nın yaptığı araştırma sonucu ile

örtüşmemektedir. Pazarlı (2009)'nın yaptığı araştırmasında öğrencilerin kuruntu ve duyusallık sınav kaygı puanları kardeş sayısına göre farklılaşmadığını tespit etmiştir.

- *4. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin özel ders alma durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan analiz sonuçları*

4. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin özel ders alma durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız t-testi analizi kullanılmıştır. Tablo 27'de 4. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ile özel ders alma durumu arasındaki ilişki ile betimsel veriler verilmiştir.

Tablo 27. 4.sınıf Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeylerinin Özel Ders Alma Durumu İle İlişkisi

Özel Ders	N	$\bar{X}$	SS	sd	t	P	Açıklama
Evet	126	2.02	.30	199	-2.46	.012	P<0.05
Hayır	405	2.10	.29				

Tablo 27'de görüldüğü gibi, özel ders almayan öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ($\bar{X}$ =2.10, SS=.29) özel ders alan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinden daha yüksek ($\bar{X}$ =2.02, SS=.30) ve aralarında anlamlı bir fark görülmektedir (t=-2.46, p<0.05) .

Özel ders alma durumu öğrencilerin sınav kaygı düzeyini düşürmektedir şeklinde yorumlanabilir. Özel ders alan öğrenciler öğretmeni ile bire bir çalışma fırsatı yakalamakta; ders sırasında anlamadıklarını anında sormakta ve anında dönüt

almaktadır. Bunun yanında özel derslerde sık sık yapılan tekrarlar da öğrencinin soru çözme hızını ve soru çözme becerisini geliştirmekte bu da kendilerine olan güvenini artırmaktadır.

- *5. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin özel ders alma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan analiz sonuçları*

5.sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin özel ders alma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız t-testi analizi kullanılmıştır. Tablo 28’da 5. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ile özel ders alma durumu arasındaki ilişkiyi gösteren betimsel veriler verilmiştir.

Tablo 28. 5.sınıf Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeylerinin Özel Ders Alma Durumu İle İlişkisi

Özel Ders	N	$\bar{X}$	SS	sd	T	P	Açıklama
Evet	195	2.02	.27	357	-1.15	.247	p>0.05
Hayır	344	2.05	.27				

Tablo 28’de görüldüğü gibi, özel ders almayan öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ($\bar{X}=2.05$, $SS=.27$) özel ders alan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinden yüksek ($\bar{X}=2.02$, $SS=.27$) ve aralarında anlamlı bir fark görülmemektedir ($t=-1.15$, $p>0.05$). Özel ders alma durumu öğrencilerin sınav kaygı düzeyini düşürmektedir. Sınav öncesi zamanında yapılan tekrarlar sınav kaygısını önlemede önemli bir

uygulamadır. Özel ders sırasında yapılan tekrar öğrencileri sınava hazır hale getirmede büyük rol oynamaktadır. Tekbaş (2009) yaptığı araştırmada bildiklerini unutma durumunun genel sınav kaygısını artırdığı görülmüştür. Yapılan tekrarlar öğrencilerin bildiklerini hatırlamalarını kolaylaştırmaktadır. Civil (2008), OKS sınavının ilköğretim 8. sınıf öğrencileri üzerindeki etkisini incelediği araştırmasında; akademik bir destek almayan öğrencilerin, dersaneye giden öğrencilerden manidar düzeyde daha fazla sınav kaygısına sahip olduğunu saptamıştır.

- *4.sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin kolej deneme sınavına girme durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan analiz sonuçları*

4.sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri kolej deneme sınavına girme durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız t-testi analizi uygulanmıştır. 4.sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ile kolej deneme sınavına girme arasındaki ilişkiyi gösteren betimsel veriler tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29. 4.sınıf Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeylerinin Deneme Sınavına Girme Durumu İle İlişkisi

Deneme Sınavı	N	$\bar{X}$	SS	sd	T	P	Açıklama
Evet	260	2.05	.30	518	-2.69	.007	p<0.05
Hayır	271	2.11	.27				

Tablo 29’da görüldüğü gibi, deneme sınavına katılmayan öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ($\bar{X}$ =2.11, SS=.27) katılmakta olan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinden yüksek ($\bar{X}$ =2.05, SS=.30) ve aralarında anlamlı bir fark görülmektedir (t=-2.69, p<0.05).

Deneme sınavına katılmak öğrencilerin sınav kaygı düzeylerini düşürmektedir. Deneme sınavlarına katılmak öğrencilerin kendilerini sınav ortamlarına hazır hissetmelerini sağlamaktadır. Deneme sınavları öğrencilerin bilgi, beceri, yeni stratejiler ve zaman kullanma becerilerini kazanmasına yönelik önemli bir fırsattır. Deneme sınavları gerçek sınavın bir provasıdır. Gerçek sınavda etkili olan sınav kaygısı deneme sınavları ile aşılabılır(<http://www.sinavbulteni.com/2011/07/deneme-snavlarinn-ogrenciye-faydalar.html>). Böylece deneme sınavlarına daha fazla katılan öğrencinin sınav kaygısı daha düşük olmaktadır.

- 5.Sınıf Öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin kolej deneme sınavına katılım durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan analiz sonuçları

5.sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin kolej deneme sınavına girme durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız t-testi analizi uygulanmıştır. 5. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ile kolej deneme sınavına girme durumu arasındaki ilişkiyi gösteren betimsel veriler tablo 30'da verilmiştir.

Tablo 30. 5.sınıf Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeylerinin Deneme Sınavına Girme Durumu İle İlişkisi

Deneme Sınavı	N	$\bar{X}$	SS	sd	T	P	Açıklama
Evet	256	2.01	.28	393	-3.54	.000	p<0.05
Hayır	183	2.09	.26				

Tablo 30'da görüldüğü gibi, deneme sınavına katılmayan öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ($\bar{X}$ =2.09, SS=.26) katılmakta olan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinden yüksek ($\bar{X}$ =2.01, SS=.28) ve aralarında anlamlı bir fark görülmektedir (t=-3.54, p<0.05).

Öğrenciler sınav kaygı düzeyleri yüksek olduğundan dolayı deneme sınavına katılmamayı tercih etmektedir. Deneme sınavında başarısızlığa uğrama korkusu öğrencilerin bu sınavlara katılmamayı tercih etmektedirler şeklinde yorumlanabilir.

- 4.sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin deneme sınavına katılma sıklığına göre farklılaşp farklılaşmağını belirlemek için deneme sınavına katılan öğrenci sayısında denge olmadığından analiz yapılamamıştır.
- 5.sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin deneme sınavına katılma sıklığına göre farklılaşp farklılaşmağını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonuçları

5.sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin deneme sınavına katılma sıklığına göre farklılaşp farklılaşmağını belirlemek amacıyla varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. 5. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin deneme sınavına katılma sıklığı ile ilişkisini içeren betimsel veriler tablo 31’te verilmiştir.

Tablo 31.5.sınıf Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeylerinin Deneme Sınavına Katılım Sıklığı Durumuna Göre Dağılımı

Katılım Sıklığı	N	$\bar{X}$	SS
1 ve 2	176	2.06	.26
3 ve 3’ten fazla	181	1.96	.29
Hiç	182	2.10	.25
Toplam	539	2.04	.27

Tablo 31’te görüldüğü gibi, öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin deneme sınavına katılım sıklığına göre sıralaması; deneme sınavına katılmayan öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ($\bar{X} = 2.10$, $SS=.25$) 1 ve 2 kez katılan öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ($\bar{X} =2.06$, $SS=.26$), 3 ve 3’ten fazla ($\bar{X} =1.96$, $SS=.29$) şeklindedir. Kaygı

düzeyi en yüksek olan grubun deneme sınavına hiç katılmayan grup olduğu saptanmıştır. Kaygı düzeyi en düşük olan grubun 3 ve 3'ten fazla olduğu saptanmıştır.

Deneme sınavına katılmayan öğrenciler sınav kaygı düzeyleri yüksek olduğundan dolayı deneme sınavına katılmamayı tercih etmişlerdir. Deneme sınavına katılım sıklığı arttıkça sınav kaygısının düştüğü gözlenmiştir. Yapılan deneme sınavları öğrencilere soruları belirli zaman içinde ve yerinde çözme becerisi kazandırmak açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle sınavlara katılan öğrenciler kendilerini sınava daha hazır hissetmekte ve sınav kaygıları düşük olmaktadır.

Öğrencilerin Sınava Katılım Sıklığına ile sınav kaygı düzeyi arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için yapılan ANOVA sonuçları tablo 32'de verilmiştir.

Tablo 32. 5.sınıf Öğrencilerin Sınava Katılım Sıklığına Göre ANOVA Sonuçları

Katılım Sıklığı	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Açıklama
Sınav Kaygısı	Gruplararası	1.706	2	.853	12.017	.000	p<0.05
	Gruplarıçi	38.04	536	.071			
	Toplam	39.75	538				

Tablo 32'de görüldüğü gibi, 5. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ile sınav katılım sıklığı bakımından anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır, $F(2, 536)=12.017$, ($p=0.00$, $p<0.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için yapılan Dunnett's C testinin sonuçlarına göre; deneme sınavına 1 ve 2 kez katılan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin ($\bar{X}=2.06$, $SS=.26$), 3 ve 3'ten fazla katılan öğrencilerin kaygı düzeylerinden ($\bar{X}=1.96$, $SS=.29$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

- 4.sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin herhangi bir sosyal aktiviteye katılma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan analiz sonuçları

4.sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin herhangi bir sosyal aktiviteye katılma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız t-testi analizi uygulanmıştır. 4. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin herhangi bir sosyal aktiviteye katılma durumu ile ilişkisini gösteren betimsel veriler tablo 33'te verilmiştir.

Tablo 33. 4.sınıf Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeylerinin Sosyal Aktivite Yapma Durumu İle İlişkisi

Sosyal Aktivite	N	$\bar{X}$	SS	sd	t	P	Açıklama
Evet	188	2.06	.30	537	-1.13	.258	p>0.05
Hayır	343	2.09	.29				

Tablo 33'te görüldüğü gibi, herhangi bir sosyal aktiviteye katılmayan öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ($\bar{X}$ =2.09, SS=.29) katılan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinden yüksek ($\bar{X}$ =2.06, SS=.30) ve aralarında anlamlı bir fark görülmemektedir (t=-1.13, p>0.05).

- 5.sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin herhangi bir sosyal aktiviteye katılma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan analiz sonuçları

5.sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin herhangi bir sosyal aktiviteye katılma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız t-testi analizi uygulanmıştır. 5. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin herhangi bir sosyal aktiviteye katılma durumu ile ilişkisini gösteren betimsel veriler tablo 34’te verilmiştir.

Tablo 34. 5.sınıf Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeylerinin Sosyal Aktivite Yapma Durumu İle İlişkisi

Sosyal Aktivite	N	$\bar{X}$	SS	sd	T	P	Açıklama
Evet	223	2.02	.29	537	-1.95	.057	p>0.05
Hayır	316	2.06	.26				

Tablo 34’te görüldüğü gibi, herhangi bir sosyal aktiviteye katılmayan öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ($\bar{X}$ =2.06, SS=.26) katılan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinden yüksek ($\bar{X}$ =2.02, SS=.29) ve aralarında anlamlı bir fark görülmemektedir (t=-1.95, p>0.05).

Başarıda ve sınav kaygısının hafiflemesinde egzersizin önemi büyüktür. Düzenli egzersiz yapmak sınav kaygısı ile başetmede kullanılan bir uygulamadır. Öğrencilerin gerek spor gerekse müzik ve dans gibi faaliyetlerle uğraşması onların rahatlamalarına neden olmaktadır. Sınava hazırlık döneminde özellikle yürümek gibi

fizik aktiviteleri arttırmak sınav heyecanının getirdiği hareketlilik hissi ve huzursuzluğu gidermede önerilen bir yöntemdir. Bu nedenlerden dolayı çeşitli aktivitelerle ilgilenen öğrencilerin sınav kaygısının diğerlerine göre düşük olmasının bir nedeni olarak gösterilebilir.

4.7. 4. ve 5. sınıf Öğrencilerinin Sınav Kaygısı Ölçeğindeki Maddelere Verdikleri Cevaplar

- 4.sınıf öğrencilerin ölçek maddelerine verdikleri cevaplar tablo 35'te verilmiştir.

Tablo 35. 4.sınıf öğrencilerin Ölçek maddelerine verdikleri cevaplar

Madde	Evet	Kıs men	Hayır
Sınava girmeden de sınıf geçmenin ve başarılı olmanın bir yolu olmasını isterdim.	297	74	160
Eğer sınavlar olmasaydı dersleri daha iyi öğreneceğimden emindim.	79	60	392
Ne kadar başarılı olacağım konusunda endişeler, sınava hazırlığımı ve sınav başarıımı etkiler.	270	124	137
Geleceğimin sınavlarda göstereceğim başarıya bağlı olduğunu bilmek beni üzüyor.	152	103	276
Hiçbir zaman sınavlara tam olarak hazırladığım duygusunu yaşamam.	213	98	220
Önemli sınavlardan önce zihnim adeta durur kalır.	204	83	244
Sınavlardan önce daima huzursuz, gergin ve sıkıntılı olurum.	220	97	214
Sınavlar insanın gerçekten ne kadar bildiğini göstermez.	162	93	276
Bir sınavdan önce çoğunlukla içimden bağırarak gelir.	137	74	320
İşe başlarken bir sınav veya teste ihtiyaç duyulmayan bir işe girebilmeyi çok isterim.	211	114	206
Sınavlarla ilgili endişelerim çoğunlukla tam olarak hazırlanmamı engeller.	184	93	254
Sınav sırasında duygularım, dikkatimin dağılmasına neden olur.	197	121	213
Bir sınava ne kadar çok çalışsam, o kadar çok karıştırırım.	120	78	333
Bir sınavdan önce ne kendime tam olarak güvenebilirimne de zihinsel olarak gevşeyebilirim (rahatlayabilirim).	158	137	236
Sınıf geçmek için sınava girmektense ödev hazırlamayı tercih ederim.	127	77	327
Çevremdekiler (ailem, arkadaşlarım) "başaracağım" konusunda bana güveniyor.	446	55	30
Sınavlarda başarılı olanlar çoğunlukla hayatta da iyi pozisyona (meslek...) gelirler.	372	105	54
Kendimi bir toplayabilirsem, birçok kişiden daha iyi notlar alacağımı biliyorum.	400	82	49

Madde	Evet	Kıs- men	Hayır
Eğer kırık (düşük) not alırsam, anne ve babamın müthiş hayal kırıklığına uğrayacağını düşünürüm.	362	87	82
Bir sınavdan sonra çoğunlukla yapmış olduğumdan daha iyi yapabileceğimi düşünürüm.	325	120	86
Başarısız olursam, kendimle ilgili görüşlerim değişir.	255	92	184
Önemli bir sınavdan önce veya sınav sırasında bazı arkadaşlarımla çalışırken daha az zorlandıklarını ve benden daha akıllı olduklarını düşünürüm.	159	106	266
Sınav sırasında çevremdeki insanların gezinmesi ve bana bakmalarından sıkıntı duyarım.	338	81	164
Bir sınavda başarılı olamazsam, zaman zaman zannettiğim kadar akıllı olmadığımı düşünürüm.	223	116	192
Gerçekten önemli bir sınava girerken çoğunlukla bedensel (terleme, titreme, baş ağrısı...) olarak panik yaşarım.	286	95	150
Kendi notumu söylemeden önce arkadaşlarımla kaç aldığını bilmek isterim.	286	81	164
Sınavdaki sonuçlar hayat başarımla ve güvenliğimle doğrudan ilgili olduğunu düşünüyorum.	286	42	103

Tablo 35’ya bakıldığı zaman ‘Eğer sınavlar olmasaydı dersleri daha iyi öğrenebileceğimden emindim.’ maddesine 79 (% 14.9) öğrencinin evet, 60 (% 11.3) öğrencinin kısmen, 392 (%73.8) öğrencinin hayır yanıtını verdiği görülmektedir. Aslında öğrencilerin bu maddeye verdikleri evet cevabı; sınavı gözlerinde ne kadar büyüttüklerinin ve sınav olmaktan memnun olmadıklarının bir göstergesi olarak ifade edilebilir.

‘Çevremdekiler (ailem, arkadaşlarım) başaracağım konusunda bana güveniyorlar.’ maddesine 446 (% 84) öğrencinin evet, 55 (%10.4) öğrencinin kısmen, 30 (%5.6) öğrencinin hayır yanıtını verdiği görülmektedir. Anne babanın sınav öncesindeki baskıcı ve ısrarcı durumu öğrencilerde sınav kaygısı oluşturmaktadır. Bu

maddeye verilen evet cevapların çokluğu 4. sınıf öğrencilerinin daha fazla kaygılı çıkmasının bir göstergesi olarak ifade edilebilir. Halbu ki anne ve babalar çocuklarını en iyi tanıyan kişilerdir. Anne babalar çocuklarının kapasitesinin farkında olmalı ve hiçbir zaman onlardan daha fazlasını beklememelidir. Çünkü ailenin sürekli ailenin güven ve emeklerinin karşılığını verememe, aile ve çevrenin beklentilerinin kapasiteden fazla olması, sınav kaygısını artırıcı etkenlerdendir.

‘Sınavlarda başarılı olanlar çoğunlukla hayatta daha iyi pozisyona gelirler.’ maddesine 372 (% 70.1) öğrencinin evet, 105 (% 19.8) öğrencinin kısmen, 54 (% 10.2) öğrencinin hayır yanıtını verdiği görülmektedir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu sınavlarda başarılı olmanın ülkemizdeki önemini fark etmiş durumdadır. Örneğin; kolej sınavını kazanan öğrenciler KKTC’nin en gözde okullarından biri olan TMK’da öğrenim görme hakkını yakalıyor. Ya da sınavlarda başarılı olan öğrenciler ülkemizdeki özel kolejlere burslu olarak girebiliyor. Öğrencilerin bu maddeye verdikleri cevaplar; kendinden bir iki yaş büyük arkadaşları, komşuları ya da aile bireylerinden birilerinin bu sınavlarda başarılı olarak iyi okullarda öğrenim gördüklerinin gözlerinden kaçmadığını ifade ediyor.

‘Kendimi bir toplanılayabilsem bir çok kişiden daha iyi notlar alacağımı biliyorum.’ maddesine 400 (% 75.3) öğrencinin evet, 82 (% 15.4) öğrencinin kısmen, 49 (% 9.2) öğrencinin hayır yanıtını verdiği görülmektedir. Öğrencilerin bu maddeye verdikleri cevaplar; çoğunun sınavlarda yaptıkları hataların dikkatsizlikten kaynaklandığını düşündüklerinin, sınavlar sırasında dikkatlerini toplama sorunu yaşadıklarının bir göstergesi olarak ifade edilebilir.

- 5.sınıf öğrencilerin ölçek maddelerine verdikleri cevaplar tablo 36'da verilmiştir.

Tablo 36. 5.sınıf öğrencilerin ölçek maddelerine verdikleri cevaplar

Madde	Evet	Kısmen	Hayır
Sınava girmeden de sınıf geçmenin ve başarılı olmanın bir yolu olmasını isterdim.	289	68	182
Eğer sınavlar olmasaydı dersleri daha iyi öğreneceğimden emindim.	64	82	393
Ne kadar başarılı olacağım konusunda endişeler, sınava hazırlığımı ve sınav başarıımı etkiler.	253	169	117
Geleceğimin sınavlarda göstereceğim başarıya bağlı olduğunu bilmek beni üzüyor.	140	130	269
Hiçbir zaman sınavlara tam olarak hazırladığım duygusunu yaşamam.	177	133	229
Önemli sınavlardan önce zihnim adeta durur kalır.	173	117	249
Sınavlardan önce daima huzursuz, gergin ve sıkıntılı olurum.	192	124	223
Sınavlar insanın gerçekten ne kadar bildiğini göstermez.	130	100	306
Bir sınavdan önce çoğunlukla içimden bağırarak gelir.	113	76	350
İşe başlarken bir sınav veya teste ihtiyaç duyulmayan bir işe girebilmeyi çok isterim.	151	111	277
Sınavlarla ilgili endişelerim çoğunlukla tam olarak hazırlanmamı engeller.	162	120	277
Sınav sırasında duygularım, dikkatimin dağılmasına neden olur.	177	150	218
Bir sınava ne kadar çok çalışırsam, o kadar çok karıştırırım.	108	93	338
Bir sınavdan önce ne kendime tam olarak güvenebilirimne de zihinsel olarak gevşeyebilirim (rahatlayabilirim).	142	153	244
Sınıf geçmek için sınava girmektense ödev hazırlamayı tercih ederim.	102	54	383
Çevremdekiler (ailem, arkadaşlarım) "başaracağım" konusunda bana güveniyor.	460	48	31
Sınavlarda başarılı olanlar çoğunlukla hayatta da iyi pozisyona (meslek...) gelirler.	392	105	92
Kendimi bir toplayabilirsem, bir çok kişiden daha iyi notlar alacağımı biliyorum.	417	84	38
Eğer kırık (düşük) not alırsam, anne ve babamın müthiş hayal kırıklığına uğrayacağını düşünürüm.	362	105	72
Bir sınavdan sonra çoğunlukla yapmış olduğumdan daha iyi yapabileceğimi düşünürüm.	363	110	66
Başarısız olursam, kendimle ilgili görüşlerim değişir.	236	138	165
Önemli bir sınavdan önce veya sınav sırasında bazı arkadaşlarımla çalışırken daha az zorlandıklarını ve benden daha akıllı olduklarını düşünürüm.	138	146	255
Sınav sırasında çevremdeki insanların gezinmesi ve bana bakmalarından sıkıntı duyarım.	306	127	106

Madde	Evet	Kıs men	Hayır
Bir sınavda başarılı olamazsam, zaman zaman zannettiğim kadar akıllı olmadığımı düşünürüm.	180	152	207
Gerçekten önemli bir sınava girerken çoğunlukla bedensel (terleme, titreme, baş ağrısı...) olarak panik yaşarım.	259	119	161
Kendi notumu söylemeden önce arkadaşlarımla kaç aldığımı bilmek isterim.	298	89	152
Sınavdaki sonuçlar hayat başarımla ve güvenliğimle doğrudan ilgili olduğunu düşünüyorum.	280	158	101

Tablo 36'ya bakıldığı zaman 'Eğer sınavlar olmasaydı dersleri daha iyi öğrenebileceğimden emindim.' maddesine 64 (% 11.9) öğrencinin evet, 82 (% 15.2) öğrencinin kısmen, 393 (%72.9) öğrencinin hayır yanıtını verdiği görülmektedir. 'Sınıf geçmek için sınava girmektense ödev hazırlamayı tercih ederim.' sorusuna 102 (% 18.9) öğrencinin evet, 54 (% 10.0) öğrencinin kısmen, 383 (% 71.1) öğrencinin hayır yanıtını verdiği görülmektedir. Öğrencilere ilkokulun son döneminde gerek sınıfta gerekse dersane veya etütlerde verilen ödevlerin fazla olmasından dolayı bunaldıkları ve ödev hazırlamayı tercih etmedikleri düşünülebilir.

'Çevremdekiler (ailem, arkadaşlarım) başaracağım konusunda bana güveniyorlar.' maddesine 460 (% 85.3) öğrencinin evet, 48 (% 8.9) öğrencinin kısmen, 31 (% 5.8) öğrencinin hayır yanıtını verdiği görülmektedir.

'Sınavlarda başarılı olanlar çoğunlukla hayatta daha iyi pozisyona gelirler.' maddesine 392 (% 72.7) öğrencinin evet, 105 (% 19.5) öğrencinin kısmen, 42 (% 7.8) öğrencinin hayır yanıtını verdiği görülmektedir.

'Kendimi bir toplayabilsem bir çok kişiden daha iyi notlar alacağımı biliyorum.' maddesine 417 (% 77.4) öğrencinin evet, 84 (% 15.6) öğrencinin kısmen, 38 (% 7.1) öğrencinin hayır yanıtını verdiği görülmektedir.

'Eğer kırık not alırsam, anne ve babamı müthiş hayal kırıklığına uğrayacağımı düşünüyorum.' maddesine 362 (% 67.2) öğrencinin evet, 105 (% 19.5) öğrencinin

kısmen, 72 (% 13.4) öğrencinin hayır yanıtını verdiği görülmektedir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu ‘çevremdekiler başaracağım konusunda bana güveniyorlar’ maddesine evet yanıtını vermişlerdir. Bu maddeyle bağlantılı olarak anne ve babasının ‘sen başarısın’, ‘kazanmazsan çok üzülürüz’ telkinleri çocuklar üzerinde bir baskı unsuru olarak görülüyor. ‘Bana güvenen yakınlarımı üzmem istemiyorum’ düşüncesi ile telaşa kapılabiliyor.

‘Bir sınavdan sonra çoğunlukla yapmış olduğumdan daha iyi yapabileceğimi düşünürüm.’ maddesine 363 (% 67.3) öğrencinin evet, 110 (% 20.4) öğrencinin kısmen, 66 (% 12.2) öğrencinin hayır yanıtını verdiği görülmektedir. Öğrencilerin bu maddeye verdikleri cevaplar hatalarının dikkatsizlikten kaynaklandığını, kendilerini toplayamadıklarını, kendilerini topladıkları zaman bir sonraki sefere daha iyi sonuçlar alacaklarının düşüncesinin var olduğunu göstermektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulguları doğrultusunda sonuç ve öneriler yapılmaktadır.

5.1.Sonuç

Bu araştırma ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sınav kaygı düzeylerini, sınav kaygı düzeyleri arasında fark olup olmadığını, çeşitli değişkenler ile sınav kaygısı arasında fark olup olmadığını saptamak amacıyla yapılmıştır. Bu araştırmada elde edilen sonuçlar şu şekilde sıralanmaktadır:

- 4. sınıf öğrencilerin kaygı düzeyleri, 5. sınıf öğrencilerin kaygı düzeylerinden daha yüksek ve aralarında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur.
- Sınava katılmayacak 4. sınıf öğrencilerin kaygıları sınava katılacak olan öğrencilerin kaygılarından daha yüksek ve aralarında anlamlı farklılık bulunmuştur.
- Sınava katılmayacak 5. sınıf öğrencilerin kaygı düzeyleri sınava katılacak olan öğrencilerin kaygı düzeylerinden daha yüksek ve aralarında anlamlı farklılık bulunmuştur.

- 4. sınıf erkek öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri, kız öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinden daha yüksek ve aralarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu sonuç birçok araştırmacının yaptığı araştırma sonuçları ile çelişki göstermektedir. Man (1991) araştırmasında kızların erkeklerden daha fazla sınav kaygısı yaşadıklarını saptamıştır. Köklö (1994) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada kızların sınav kaygısı toplam puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğunu saptamıştır. Kapıkıran (2002) sınav kaygısının bazı psikososyal değişkenlerle ilişkisi ile ilgili araştırmasında kızların sınav kaygısını erkeklerin sınav kaygısından yüksek bulmuştur. Şahin vd. (2006) lise son sınıf öğrencilerinin sınav kaygılarını saptamak amacıyla yaptığı çalışmada kızların daha kaygılı olduğunu saptamıştır. Alyaprak (2006), araştırmasında kızların sınav kaygısının erkeklerin sınav kaygısından daha yüksek olarak saptamıştır. Dündar vd. (2008) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada bayan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin bay öğrencilere göre daha yüksek olduğunu saptamıştır. Civil (2008), OKS sınavının ilköğretim 8. sınıf öğrencileri üzerindeki etkisini incelediği araştırmasında kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla sınav kaygısı yaşadıklarını saptamıştır.
- 5. sınıf erkek öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ile kız öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri birbirine yakın ve aralarında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Araştırmanın bu sonucu İzgi (2007)'nin

yaptığı araştırma sonucu ile tutarlılık göstermektedir. Çünkü İzgi, ilköğretim 8. sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada cinsiyete göre sınav kaygısı arasında anlamlı bir farka rastlamamıştır.

- 4. sınıf öğrencilerin bölgelere göre sınav kaygı düzeylerinin çoktan aza doğru sıralanması; Güzelyurt, Lefkoşa ve Girne şeklindedir. 4. sınıf öğrencilerinin sınav kaygı düzeyleri bölgelere göre anlamlı farklılık göstermektedir. 5. sınıf öğrencilerinin sınav kaygı düzeylerinin bölgelere göre çoktan aza doğru sıralanması; Girne, Lefkoşa ve Güzelyurt'tur. Bölgeler arasında anlamlı farka rastlanmamıştır.
- 1'den çok kardeşi olan 4. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri, 1 kardeşi olan 4. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinden yüksek olarak saptanırken aralarında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Birden çok kardeşe sahip olmak 4. sınıf öğrencilerinin sınav kaygı düzeylerinin artmasına neden olmuştur.
- Yapılan çalışmada; 1'den çok kardeşi olan 5. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri puanları 1 kardeşi olan öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri yüksek ve aralarında anlamlı bir fark görülmektedir.
- Özel ders (dersane, etüt merkezi vb.) almayan 4. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri, özel ders alan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinden yüksek ve aralarında anlamlı bir fark görülmektedir. Bu durum Tekbaş (2009)'ın ilköğretim son sınıf öğrencilerinde OKS ve lise son sınıf öğrencilerinde ÖSS sınav kaygısı ve

etkileyen etmenleri araştırdığı çalışmasında sonuçları ile çelişki göstermektedir. Tekbaş (2009), ilköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerde özel ders alma durumunun sınav kaygı düzeyini önemli lde etkilemediğini saptamıştır.

- Özel ders almayan 5. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri, özel ders alan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinden yüksek ve aralarında anlamlı bir fark görülmemektedir. Bu durum akmak (2007)'ın ve Civil (2008)'in yaptığı araştırmalarının sonuçları ile tutarlılık göstermemektedir. akmak (2007), çalışmasında öğrencilerin özel ders alma durumu ile duyuşsal, bilişsel, genel sınav kaygıları arasında anlamlı bir fark olmadığını tespit etmiştir. Civil (2008), araştırmasında etüt merkezli veya yetiştirme kursuna giden öğrencilerle gitmeyen diğer gruplar arasında anlamlı bir farklılığa rastlamamıştır.
- Deneme sınavına katılmayan 4. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri, katılmakta olan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinden yüksek ve aralarında anlamlı bir fark görülmektedir.
- Deneme sınavına katılmayan 5. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri katılmakta olan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinden yüksek ve aralarında anlamlı bir fark görülmektedir. Bu durum öğrencilerin sınav kaygısı yaşadıkları için deneme sınavlarına katılmak istemediklerinin bir göstergesi niteliğinde algılanabilir.

- 4. sınıf öğrencilerinde sınava katılım sayısı olarak yeterli sayıya ulaşamadığından dolayı bu durumu açıklamaya yönelik analiz yapılamamıştır.
- 5. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin deneme sınavına katılım sıklığına göre çoktan aza doğru sıralanması; deneme sınavına hiç katılmayan öğrenciler, 1 ve 2 kez katılan öğrenciler, 3 ve 3'ten fazla katılan öğrenciler şeklindedir. Kaygı düzeyi en yüksek olan grubun deneme sınava hiç katılmayan grup olduğu saptanmıştır. Kaygı düzeyi en düşük olan grubun 3 ve 3'ten fazla olduğu saptanmıştır. Deneme sınavına katılmayan öğrenciler sınav kaygı düzeyleri yüksek olduğundan dolayı deneme sınavına katılmamayı tercih etmişlerdir. Deneme sınavına katılım sıklığı arttıkça sınav kaygısının düştüğü gözlenmiştir.
- Herhangi bir sosyal aktiviteye katılmayan 4. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri, katılan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinden yüksek ve aralarında anlamlı bir fark görülmemektedir.
- Herhangi bir sosyal aktiviteye katılmayan 5. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri, katılan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinden yüksek ve aralarında anlamlı bir fark görülmemektedir.

5.2. Öneriler

Gerçekleştirilmiş olan araştırmanın sonuçlarına dayalı sunulan öneriler aşağıda verilmiştir.

Yapılan bu araştırmanın amacı sınav kaygısının hangi düzeyde olduğunu belirlemektir. Hem 4. sınıf hem de 5. sınıf öğrencilerinin sınav kaygısı yaşadıkları ortaya çıkmıştır. 4. sınıf öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin daha fazla olduğu saptanmıştır. Sınav kaygı düzeyinin yüksek olmasının nedenlerini ve kaygı düzeyinin azaltılabilmesi için yapılması gerekenlerin neler olduğunun araştırılması bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda incelenebilecek bir süreç olarak düşünülmüştür.

Sınava hazırlanan binlerce öğrenci dersane, özel ders, etüt kurumlarına başvurmuşlardır. Üç aşamalı bu sistemin ilk sınavı ocak ayında yapılacak olması özel derslerin vs. ilk günlerden başlayarak hızını hiç kesmeden son sınavın yapılacak olduğu haziran ayına kadar devam etmesine neden olmuştur. Bu üç aşamalı sınavın hangi aşamasında öğrencilerin kendilerini daha fazla tedirgin ve kaygılı hissettikleri daha sonraki çalışmalarla araştırılması gereken bir durumdur.

Öğrencilerin, sınava hazırlık dönemleri ile sınav sırasında nasıl davranmaları gerektiği açısından bilgilendirilmeleri için her ilköğretim okulunda rehberlik ve psikolojik danışma kurumları oluşturulmalıdır. Bu kurumların işleyişi bu alanda hazırlanacak olan öğretim programları ile gerçekleştirilmelidir. Bu kurumlarda görevli kişilerin, öğretmen ve öğrencilerin yan sıra velilere yönelik düzenleyeceği bilgilendirici seminerler sayesinde öğrencilere bu konuda destek olmaları sağlanmalıdır. İlköğretim öğrencilerine sınav kaygısı ile başa çıkma davranışlarının

neler olduğu ile ilgili bilgiler verilerek bu yönde bir eğitim almaları ileride kendilerini içinde bulacakları SS vb. gibi sınavlara girişte de kaygılarını kontrol altında tutmalarını sağlaması açısından destekleyici olacaktır.

Program alışma grubunda yer alan kişiler; eğitim programlarını hazırlarken; öğrencilerin sınav kaygısı ile başedebilmelerini sağlayıcı alanlarla ilgili kazanımlara ve bunlarla ilgili etkinliklere yer vermeleri gerekmektedir.

Yapılan çalışmalarda kız ve erkek öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin farklılık gösterdiği gruplarda rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri çalışanları ayrı çalışmalar yapabilir. Bununla birlikte çalışanlar; aileleri sınav kaygısı konusunda bilinçlendirmek için çalışmalar yapmalıdır. Çünkü aile; eğitim ğretim sürecinin vazgeçilmez bir parçasıdır.

Çalışmanın sonucunda deneme sınavına katılan öğrencilerin katılmayan öğrencilere göre daha az kaygı duydukları saptanmıştır. Deneme sınavına katılmak sınav kaygısını azaltmaktadır. Bu sonuç ışığında çoğunlukla Lefkoşa bölgesinde yapılan deneme sınavları diğer tüm bölgelerde eş zamanlı olarak sık sık yapılmalı ve öğrencilerin katılımı sağlanmalıdır. Dersaneler tarafından yapılan deneme sınavlarına giriş ücretli olduğundan dolayı katılmayan öğrencilerin katılımının sağlanması için ücretler azaltılmalıdır. Deneme sınavlarının sadece dersaneler tarafından haftasonları yapılması ğrenci katılımını kısıtlamaktadır. Bu nedenle hazırlanacak olan eğitim programlarında deneme sınavları için gerekli zaman ayrılmalıdır.

Çalışma sonucunda araştırmanın yapıldığı Lefkoşa, Girne, Güzelyurt bölgeleri arasında öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinde farklılıklar saptanmıştır. İlerde

yapılacak araştırmalarda diğer b6lgelerdeki (İskele, Mağusa) 6đrencilerin sınav kaygı d6zeyleri tespit edilerek bu b6lgeler arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına bakılabilir.

Herhangi bir sosyal aktiviteye katılan 4.ve 5. sınıf 6đrencilerinin sınav kaygı d6zeyi katılmayanlardan daha d6şuk çıkmıştır. Sosyal bir aktiviteye katılmak sınav kaygısını azaltmaktadır. Bu nedenle, sınava hazırlanan 6đrencilerin ve t6m 6đrencilerin sosyal bir aktiviteye devam etmelerini sağlamak amacıyla eğitim programlarında eğitsel, sosyal ve k6lt6rel faaliyetlere daha fazla yer verilmelidir.

KAYNAKÇA

1. Akman,B., İzgi, Ü., Bağçe H. ve Akıllı H. (2007). İlköğretim Öğrencilerinin Fen'e Karşı Tutumlarının Sınav Kaygısı Düzeylerine Etkisi. Eğitim Bilimleri Dergisi,146(32), 3 –11.
2. Alisinanoğlu, F.Ulutaş, İ. (2000). Çocuklarda Kaygı Ve Bunu Etkileyen Faktörler. Milli Eğitim Dergisi(145).Ankara: Milli Eğitim Yayın evi.s.13
3. Alyaprak, İ. (2006). Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrencilerde Sınav Kaygısını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Ana Bilim Dalı, İzmir.
4. Aslan,S.(2005).Ergenlerde Ana- Baba Tutumu, Sınav Kaygısı, Ders Çalışma Becerilerinin Lise Giriş Sınavı Yordama Düzeyleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Mersin.
5. Aydın, Y., Yavuz, F. Ve Yeşilyurt, S. (2006) . Test Anxiety in Foreign Language Learning. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9 (16), 145- 160.
6. Baltaş A.,Baltaş Z.(1992). Stres Ve Başaçıkma Yolları. İstanbul:Remzi Kitabevi.
7. Baştürk, R.(2007). Kamu Personeli Seçme Sınavına Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Sınav Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,17(2),163-176.

8. Bay E., Tuğluk M., Gençdoğan B. (2004).Üniversite Öğrencilerinin Ders Çalışma Becerilerinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,(sayı 2),223-224.
9. Büyüköztürk, Ş. (2005). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
10. Büyüköztürk, Ş. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
11. Cassady, C. J. & Johnson E. R. (2002). Cognitive Test Anxiety And Academic Performance. *Contemporary Educational Psychology*, 27 (2), 270-295. <http://www.sciencedirect.com/science> adresinden 27 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.
12. Cassady, C. J.(2004). The Influence Of Cognitive Test Anxiety Across The Learning – Testing Cycle. <http://www.sciencedirect.com/science> adresinden 27 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.
13. Chapell S. M., Blanding Z. ,Silverstein E. M. Takahashi M., Newman B., Gubi A. and McCann N. (2005). Test Anxiety and Acedemic Performance in Undergraduate and Graduate Students. *Journal of Educational Psychology* 2005, Vol. 97, No. 2, 268-274, 27 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.
14. Civil, Ş.(2008).İstanbul İli Anadolu Yakası Kadıköy İlçesinde Bulunan Resmi ve Özel İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerine Uygulanacak Olan OKS Sınavının Öğrenciler Üzerinde Oluşturduğu Sınav Kaygısının İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

15. akmak, G.(2007). Sınav Kaygısı Ümraniye İlçesi Farklı Tür Liselerde Okuyan Lise Son Sınıfı Öğrencilerde Üzerinde Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
16. ankıroğlu,B.,S.(2007).Üniversite Adayı Ergenlerin Stresle Başa Çıkma Ve Sınav Kaygılarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
17. Daniel, M., M. & Pozo, M., D., R. (2008). Behavioral Indexes of Test Anxiety in Mathematics among Senior High School Students. Psychol. Bogota, Colombia 3 (7), 767-785.
18. Dereli, A. (2003). Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrencilerde Sınav Kaygısını Nasıl Azaltabiliriz?.Yöret Postası 19. www.yoret.org.tr/download/posta/68.doc adresinden 28 Kasım tarihinde alınmıştır.
19. Doris, J.(2006). Test-anxiety And Blame-assignment In Grade School Children. <http://www.sciencedirect.com/science> adresinden 18 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.
20. Dündar,S. Yapıcı, Ş. ve Topçu,B.(2008).Üniversite Öğrencilerinin Bazı Kişilik Özelliklerine Göre Sınav Kaygısının İncelenmesi.Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi,28 (1),171-186.
21. Erözkan A.(2004). Üniversite Öğrencilerinin Sınav Kaygısı ve Başa çıkma Davranışları. Muğla Üniversitesi SBE Dergisi,(Sayı 12),13-38.

22. Genç M., Karlıdağ R., Eğri M., Güneş G., Kurçer M., Pehlivan E., Özcan E. ve Ünal S .(1999). Üniverisite Seçme Sınavına Girecek Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeyleri. Turgut Özel Tıp Merkezi Dergisi.6(1),38-41.
23. Gündoğdu, M.(1994).The Relationship Between Helpless Explanatory Style, Test Anxiety And Academic Achievement Among Sixth Grade Basic Education Students. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Middle East Technical University, Educational Sciences, Ankara.
24. Hong, E.(1999). Learning and Individual Differences, 11 (4), 431- 447. <http://www.sciencedirect.com/science> adresinden 27 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.
25. İnce,E. (2007).İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Fen ve Teknoloji Dersine Karşı Olumlu Tutum Geliştirmelerinde Ve Sınav Kaygısının Giderilmesinde Potfolyo Tekniğinin Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilgisi Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara.
26. İzgi,Ü.(2007).Fen Eğitiminde Alternatif Değerlendirme Yaklaşımlarının Öğrencilerin Sınav Kaygısına Ve Öğrenmede Kalıcılığa Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
27. Kabalcı, T.(2008).Akademik Başarının Yordayıcısı Olarak Benlik Saygısı, Sınav Kaygısı Ve Sosyo-Demografik Değişkenler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Bilim Dalı, Ankara.

28. Kapıkıran, Ş.(2002).Üniversite Öğrencilerinin Sınav Kaygısının Bazı Psiko-Sosyal Değişkenlerle İlişkisi Üzerine Bir İncelenme. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,11, 34 – 43.
29. Köksal, S.(2009).Vocational High School Students' Sense Of Self-Efficacy and Test Anxiety Regarding Biology Learning. Inonu University Journal Of The Faculty Of Education,10,57-67.
30. Kurt, İ.(2006).Sorularla Kaygı Ve Sınav Kaygısı.Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
31. Moshe Zeidner (2004).Test Anxiety. Encyclopedia of Applied Psychology, 545.
32. Maviş, A. ve Saygın O. (2003). *Sınavlara Hazırlananlar için Başarı Rehberi*. İstanbul: Hayat Yayınları.
33. Öner, N.(1990). “Yabancı Dille Eğitim Yapan Ortaöğretim Kurumlarına Giriş Sınavlarının Öğrencileri Üzerindeki Etkileri Nelerdir? Bu Etkiler Olumlu Mu Olumsuz Mudur? Geçici Mi Sürekli Midir?”, Psikoloji Seminer Dergisi Özel Sayısı, V. Ulusal Psikoloji Kongresi, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1-19.
34. Özcan, B.M. ve Yüksel, Y.(2003). Öğrencilerin Sınav Kaygılarının Öğrenmeleri Üzerindeki Etkileri. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Elazığ.
35. Özgüven İ. E. (2000).*Psikolojik Testler*. Ankara: Porem Yayınları.
36. Öztürk, G.(1997).Psikolojik Danışma ve Rehberlik. İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü, PDR ABD, Yayınlanmamış Ders Notları, İstanbul.

37. Özusta, Ş., (1993). “Çocuklar İçin Durumluk Sürekli Kaygı Envanterini Uyarlama, Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
38. Pazarlı, S. (2009). Öğrenme Stilleri İle Sınav Kaygısı Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
39. Pekrun, R. (2001) . Test Anxiety and Academic Achievement. International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences, 15610-15614. <http://www.sciencedirect.com/science> adresinden 18 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.
40. Şahin H., Günay T. Ve Batı H.(2006). İzmir ili Bornova ilçesi lise son sınıf öğrencilerinde Üniversiteye Giriş Sınavı Kaygısı. STED Dergisi,15(6),107-113.
41. Taş , Y.(2006).Kaygı Nedir?. Ankara: Bilkent Üniversitesi Öğrenci Gelişim Ve Danışma Merkezi.www.bilkent.edu.tr.
42. Tekbaş, S.(2009).Edirne Merkez İlçede İlköğretim Son Sınıf Öğrencilerinde Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme Ve Yerleştirme Sınavı Ve Lise Son Sınıf Öğrencilerinde Öğrenci Seçme Sınavı Sınav Kaygısı Ve Etkileyen Etmeler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri, Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı, Edirne.
43. Ünal, A.(2006).OKS(LGS)’ye Hazırlanan Öğrencilerin Sınav Kaygıları İle Benlik Saygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, Ankara.

44. Yıldırım, İ. (2000). Akademik Başarının Yordayıcısı Olarak Yalnızlık, Sınav Kaygısı ve Sosyal Destek. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18, 167-176.
45. Yıldırım, İ.(2007).Üniversite Seçme Sınavlarına Hazırlanan Türk Öğrencilerde Depresyon, Sınav Kaygısı ve Sosyal Destek. Eurasian Journal of Educational Research, 29, 171-184.
46. Zatz, S. & Chassin, L. (1983). Cognitions Of Test - Anxious Children. Journal Of Consulting And Clinical Psychology, 51 (4), 526 – 534. <http://www.sciencedirect.com/science> adresinden 27 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.
47. [http://gata.edu.tr/bashemsirelik/dosya/SINAV KAYGISI.pdf](http://gata.edu.tr/bashemsirelik/dosya/SINAV_KAYGISI.pdf) adresinden 9 Aralık 2010 tarihinde alınmıştır.
48. Başkent Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezi, 2010.
49. Doğu Akdeniz Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık ve Araştırma Merkezi [DAÜ-PDRAM], 2009
50. <http://sks.ankara.edu.tr/2010/kaygi-nedir/> adresinden 30 Ağustos 2011 tarihinde alınmıştır.
51. <http://www.ntvmsnbc.com/id/25097689#storyContinued> adresinden 30 Ağustos 2011 tarihinde alınmıştır.
52. <http://www.opdm.selcuk.edu.tr/konulard.htm> adresinden 29 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.

53. <http://en.wikipedia.org/wiki/Anxiety> adresinden 16 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.
54. <http://www.pegema.net/dosya/dokuman/1749-2011060416731-1-bacanli.pdf> adresinden 2 Eylül 2011 tarihinde alınmıştır.
55. 2010, Aralık 12. [Milliyet Gazetesi]
56. <http://mebnet.net> adresinden 12 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.
57. http://strateji.cukurova.edu.tr/EGITIM/pdf/ortas_01.pdf adresinden 2 Şubat 2011 tarihinde alınmıştır.
58. <http://www.nccogpdm.metu.edu.tr/Brosur-06.pdf> adresinden 8 Nisan 2011 tarihinde alınmıştır.
59. <http://oges.meb.gov.tr/> adresinden 7 Nisan 2011 tarihinde alınmıştır.
60. http://empatipsikoterapi.com/makaleler/makale_2200.pdf 8 Nisan 2011 tarihinde alınmıştır.
61. <http://www.finaldersanesi.com/egitim/pdf/rehberlik.bulteni5.pdf> 8 Nisan 2011 tarihinde alınmıştır.
62. www.veli_snavkaygisi_tc_meb.pdf adresinden 8 Nisan 2011 tarihinde alınmıştır.
63. http://www.aksarayram.gov.tr/TR/index.php?option=com_content&view=article&id=104&Itemid=131 adresinden 29 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.
64. http://www.sinavkaygisi.gen.tr/uzmanlar.php?sayfa=veli_sunu adresinden 29 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır). Erkan (1991)
65. http://www.sinavkaygisi.gen.tr/uzmanlar.php?sayfa=veli_sunu adresinden 7 Şubat 2011 tarihinde alınmıştır.

66. <http://www.sinavbulteni.com/2011/07/deneme-snavlarnn-ogrenciye-faydalar.html> adresinden 11 Ağustos 2011 tarihinde alınmıştır.
67. http://www.indigodergisi.com/prof_ortas_21.htm adresinden 16 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.
68. <http://sparta.javeriana.edu.co/psicologia/publicaciones/actualizarrevista/archivos/V07N03A12.pdf> adresinden 27 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.
69. http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6WYD-4NR7B J9-F&_user=10&_coverDate=10%2F31%2F1977&alid=1543133151&_rdoc=6&_fmt=high&_orig=search&_origin=search&_zone=rslt_list_item&_cdi=7184&_st=13&_docanchor=&_ct=10332&_acct=C000050221&_version=1&_urlVersion=0&_userid=10&md5=4214636a9d0cd9ebba0ad397ba558098&searchtype=a adresinden 16 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.
70. http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6WY6-4NR51YP-T&_user=10&_coverDate=04%2F30%2F1984&_alid=1543133151&_rdoc=10&_fmt=high&_orig=search&_origin=search&_zone=rslt_list_item&_cdi=7178&_st=13&_docanchor=&_ct=10332&_acct=C000050221&_version=1&_urlVersion=0&_userid=10&md5=e0fab4da2a5fc81bc5128d57f24c9005&searchtype=a adresinden 16 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.
71. http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6WYD-4NV6XFT2&_user=10&_coverDate=02%2F29%2F1980&_rdoc=2&_fmt=high&_orig=browse&_origin=browse&_zone=rslt_list_item&_srch=doc-info%28%23toc%237184%231980%23999279998%23658470%23FLP%23display%23Volume%29&_cdi=7184&_sort=d&_docanchor=&view=c&_ct=11&

_acct=C000050221&_version=1&_urlVersion=0&_userid=10&md5=013b4e
6cabcab2eabff625ee88495ddd&searchtype=a adresinden 16 Kasım 2010
tarihinde alınmıştır.

EK1. Kişisel Bilgiler Formu

Sevgili öğrenci arkadaşım,

KKTC ilkokul 4. ve 5. Sınıf öğrencileri üzerinde yapılmakta olan sınav kaygısının başarı üzerindeki etkisini inceleyen bir araştırma için **dikkatlice** seçilmiş öğrencilerden biri de sizsiniz. Bu nedenle görüşünüze başvurulmuştur.

Anket formunda bulunan soru ve ifadeleri dikkatlice okuduktan sonra sizin durumunuza uygun düşen seçeneği işaretlemeniz (X) yeterli olacaktır.

Vereceğiniz bilgiler hiçbir kişi veya idareye bildirilmeyecektir. Bütün cevapların gizli tutulacağından ve sadece bu araştırmanın amacı için kullanılacağından emin olabilirsiniz.

İşbirliğiniz ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

Birce Demirkan

Yakın Doğu Üniversitesi

Eğitim Programları ve Öğretimi Bölümü

Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER FORMU

1. Okulun bulunduğu bölge: .....

2. Sınıfınız: .....

3. Cinsiyet: Kız ( ) Erkek ( )

4. Kaç kardeşiniz var?

a) 1

b) 2

c) 3

d) 4'ten fazla

e) Kardeşim yok

5. Dershaneye , özel derse ya da etüt merkezine gidiyor musun?

Evet ( ) Hayır ( )

6. Ders dışında yaptığınız sosyal aktivite var mı? Evet ( ) Hayır ( )

7. Varsa neler olduklarını yazınız.

.....

8. Kolej sınavına girecek misin? Evet ( ) Hayır ( )

9. Kolej sınavına girmeye kiminle karar verdin?

- a) Annemle beraber
- b) Babamla beraber
- c) Öğretmenimle beraber
- d) Kendim
- e) Arkadaşımla beraber
- f) Diğer

10. Koleje giriş deneme sınavlarına katılıyor musun? Evet ( ) Hayır ( )

11. Koleje giriş deneme sınavına kaç kez katıldın?

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4'ten fazla

EK2. Baltaş ve Baltaş Sınav Kaygısı Ölçeği

Sevgili arkadaşlar,

Okuduğunuz cümle sizin için her zaman veya genellikle geçerliyse sağdaki “doğru” kutucuğunu, her zaman ve genellikle geçerli değilse “yanlış” kutucuğunu işaretleyiniz. Sınav kaygınızla ilgili gerçekçi bir değerlendirme ancak sizin gerçekçi olmanızla mümkün olacaktır.

Teşekkür Ederiz.

	Doğru	Yanlış
1. Sınava girmeden de sınıf geçmenin ve başarılı olmanın bir yolu olmasını isterdim.	( )	( )
2. Bir sınavda başarılı olmak, diğer sınavlarda kendime güvenimin artmasına sebep olmaz.	( )	( )
3. Çevremdekiler (ailem,arkadaşlarım) “başaracağım” konusunda bana güveniyorlar.	( )	( )
4.Bir sınav sırasında, bazen zihnimin sınavla ilgili olmayan konulara Kaydığımı hissediyorum.	( )	( )
5.Önemli bir sınavdan önce veya sonra canım bir şey yemek istemiyor	( )	( )
6.Öğretmenimin sık sık küçük yazılı veya sözlü yoklamalar yaptığı derslerden nefret ederim.	( )	( )
7.Sınavların mutlaka resmi, ciddi ve gerginlik yaratan durumlar gerekmez.	( )	( )
8.Sınavlarda başarılı olanlar çoğunlukla hayatta da iyi pozisyona gelirler.	( )	( )

D Y

- 9.Önemli bir sınavdan önce veya sınav sırasında bazı arkadaşlarımla çalışırken daha az zorlandıklarını ve benden daha akıllı olduklarını düşünürüm. ( ) ( )
10. Eğer sınavlar olmasaydı dersleri daha iyi öğreneceğimden emindim. ( ) ( )
11. Ne kadar başarılı olacağım konusunda endişeler, sınava hazırlığımı ve sınav başarımla etkiler. ( ) ( )
12. Önemli bir sınava girecek olmam uykularımı bozar. ( ) ( )
13. Sınav sırasında çevremdeki insanların gezinmesi ve bana bakmalarından sıkıntı duyarım. ( ) ( )
14. Her zaman düşünmesem de, başarısız olursam çevremdekilerin bana hangi gözle bakacaklarından endişelenirim. ( ) ( )
15. Geleceğimin sınavlarda göstereceğim başarıya bağlı olduğunu bilmek beni üzüyor. ( ) ( )
16. Kendimi bir toplayabilirsem, birçok kişiden daha iyi notlar alacağımı biliyorum. ( ) ( )
17. Başarısız olursam, insanlar benim yeteneğimden şüpheye düşecekler. ( ) ( )
18. Hiçbir zaman sınavlara tam olarak hazırladığım duygusunu yaşamam. ( ) ( )
19. Bir sınavdan önce zihnim adeta durur kalır. ( ) ( )
20. Önemli sınavlardan önce zihnim adeta kurur kalır. ( ) ( )
21. Bir sınav sırasında dışarıdan gelen gürültüler, çevremdekilerin çıkardığı sesler, ışık, oda sıcaklığı vs. beni rahatsız eder. ( ) ( )
22. Sınavlardan önce daima huzursuz, gergin ve sıkıntılı olurum. ( ) ( )
23. Sınavların gelecekteki amaçlarına ulaşması konusunda ölçülü olmasına hayret ederim. ( ) ( )
24. Sınavlar insanın gerçekten ne kadar bildiğini göstermez. ( ) ( )
25. Düşük not aldığımda hiç kimseye notumu söylemem. ( ) ( )

	D	Y
26. Bir sınavdan önce çoğunlukla içimden bağırmak gelir.	( )	( )
27. Önemli sınavlardan önce midem bulanır.	( )	( )
28. Önemli bir sınava çalışırken, çok kere olumsuz düşüncelerle peşin yenilgiyi yaşarım.	( )	( )
29. Sınav sonuçlarını almadan önce kendimi çok endişeli ve huzursuz hissederim.	( )	( )
30. İşe başlarken bir sınav veya teste ihtiyaç duyulmayan bir işe girebilmeyi çok isterim.	( )	( )
31. Bir sınavda başarılı olamazsam, zaman zaman zannettiğim kadar akıllı olmadığımı düşünürüm.	( )	( )
32. Eğer kırık not alırsam, anne ve babamın müthiş hayal kırıklığına uğrayacağını düşünürüm.	( )	( )
33. Sınavlarla ilgili endişelerim çoğunlukla tam olarak hazırlanmamı engeller.	( )	( )
34. Sınav sırasında, bacağımı salladığımı, parmaklarımı sıraya vurduğumu farkederim.	( )	( )
35. Bir sınavdan sonra çoğunlukla yapmış olduğumdan daha iyi yapabileceğimi düşünürüm.	( )	( )
36. Sınav sırasında duygularım, dikkatimin dağılmasına neden olur.	( )	( )
37. Bir sınava ne kadar çok çalışırsam, o kadar çok karıştırırım.	( )	( )
38. Başarısız olursam, kendimle ilgili görüşlerim değişir.	( )	( )
39. Bir sınav sırasında bedenimin belirli yerlerinde kaslar kasılır.	( )	( )
40. Bir sınavdan önce ne kendime tam olarak güvenebilirim ne de ne de zihinsel olarak gevşeyebilirim.	( )	( )
41. Başarısız olursam arkadaşlarımdan gözünde değerimin düşeceğini biliyorum.	( )	( )

	D	Y
42. Önemli problemlerden biri, bir sınava tam olarak hazırlanıp hazırlanmadığımı bilememektir.	( )	( )
43. Gerçekten önemli bir sınava girerken çoğunlukla bedensel olarak panik yaşarım.	( )	( )
44. Testi değerlendirenlerin, bazı öğrencilerin sınavda çok heyecanlandıklarını bilmelerini ve bunu testi değerlendirirken hesaba katmalarını isterdim.	( )	( )
45. Sınıf geçmek için sınava girmektense ödev hazırlamayı tercih ederim.	( )	( )
46. Kendi notumu söylemeden önce arkadaşlarımla kaç aldığımı bilmek isterim.	( )	( )
47. Kırık not aldığım zaman, tanıdığım bazı insanların benimle alay edeceğini biliyorum ve bu beni rahatsız ediyor.	( )	( )
48. Eğer sınavlara yalnız başıma girsem ve zamanla sınırlanmamış olsa çok daha başarılı olacağımı düşünüyorum.	( )	( )
49. Sınavdaki sonuçlar hayat başarımla ve güvenliğimle doğrudan ilgili olduğunu düşünüyorum.	( )	( )
50. Sınavlar sırasında bazen gerçekten bildiklerimi unutacak kadar heyecanlanıyorum.	( )	( )

Değerlendirme:.....

.....

.....

EK3. Sınav Kaygı Ölçeği

SINAV KAYGISI ÖLÇEĞİ

Sevgili öğrenci arkadaşım,

Okuduğunuz cümle sizin için her zaman veya genellikle geçerliyse sağdaki “evet” kutucuğunu, her zaman ve genellikle geçerli değilse “hayır” kutucuğunu, eğer bu konu hakkında kararsızsanız “kararsızım” kutucuğunu (X) koyarak işaretleyiniz. Sınav kaygınızla ilgili gerçekçi bir değerlendirme ancak sizin gerçekçi olmanızla mümkün olacaktır.

Teşekkür ederim.

	Evet	Kısmen	Hayır
1.Sınava girmeden de sınıf geçmenin ve başarılı olmanın bir yolu olmasını isterdim.	( )	( )	( )
2.Eğer sınavlar olmasaydı dersleri daha iyi öğreneceğimden emindim.	( )	( )	( )
3. Ne kadar başarılı olacağım konusunda endişeler, sınava hazırlığımı ve sınav başarıyı etkiler.	( )	( )	( )
4. Geleceğimin sınavlarda göstereceğim başarıya bağlı olduğunu bilmek beni üzüyor.	( )	( )	( )
5 Hiçbir zaman sınavlara tam olarak hazırladığım duygusunu yaşamam.	( )	( )	( )
6 Önemli sınavlardan önce zihnim adeta durur kalır.	( )	( )	( )

Evet Kısmen Hayır

7. Sınavlardan önce daima huzursuz, gergin ve sıkıntılı olurum. ( ) ( ) ( )
8. Sınavlar insanın gerçekten ne kadar bildiğini göstermez. ( ) ( ) ( )
9. Bir sınavdan önce çoğunlukla içimden bağırmak gelir. ( ) ( ) ( )
10. İşe başlarken bir sınav veya teste ihtiyaç duyulmayan bir işe girebilmeyi çok isterim. ( ) ( ) ( )
11. Sınavlarla ilgili endişelerim çoğunlukla tam olarak hazırlanmamı engeller. ( ) ( ) ( )
12. Sınav sırasında duygularım, dikkatimin dağılmasına neden olur. ( ) ( ) ( )
13. Bir sınava ne kadar çok çalışırsam, o kadar çok karıştırırım. ( ) ( ) ( )
14. Bir sınavdan önce ne kendime tam olarak güvenebilirim ne de zihinsel olarak gevşeyebilirim. ( ) ( ) ( )
15. Sınıf geçmek için sınava girmektense ödev hazırlamayı tercih ederim. ( ) ( ) ( )
16. Çevremdekiler (ailem, arkadaşlarım) “başaracağım” konusunda bana güveniyor. ( ) ( ) ( )
17. Sınavlarda başarılı olanlar çoğunlukla hayatta da iyi pozisyona gelirler. ( ) ( ) ( )
18. Kendimi bir toplayabilirsem, birçok kişiden daha iyi notlar alacağımı biliyorum. ( ) ( ) ( )

Evet Kısmen Hayır

19. Eğer kırık not alırsam, anne ve babamın müthiş hayal kırıklığına uğrayacağını düşünürüm. ( ) ( ) ( )
20. Bir sınavdan sonra çoğunlukla yapmış olduğumdan daha iyi yapabileceğimi düşünürüm. ( ) ( ) ( )
21. Başarısız olursam, kendimle ilgili görüşlerim değişir. ( ) ( ) ( )
22. Önemli bir sınavdan önce veya sınav sırasında bazı arkadaşlarımın çalışırken daha az zorlandıklarını ve benden daha akıllı olduklarını düşünürüm. ( ) ( ) ( )
23. Sınav sırasında çevremdeki insanların gezinmesi ve bana bakmalarından sıkıntı duyarım. ( ) ( ) ( )
24. Bir sınavda başarılı olamazsam, zaman zaman zannettiğim kadar akıllı olmadığımı düşünürüm. ( ) ( ) ( )
25. Gerçekten önemli bir sınava girerken çoğunlukla bedensel olarak panik yaşarım. ( ) ( ) ( )
26. Kendi notumu söylemeden önce arkadaşlarımın kaç aldığını bilmek isterim. ( ) ( ) ( )
27. Sınavdaki sonuçlar hayat başarımla ve güvenliğimle doğrudan ilgili olduğunu düşünüyorum. ( ) ( ) ( )

Değerlendirme:.....
.....
.....

EK 4. Uygulama İçin Alınan İzin